

DESIGN *for* יוצרים
CHANGE שינוי

יוצרים שינוי
שלב 1- להרגיש

רגע לפני שמתחילים מה זה "יוצרים שינוי"?

יוצרים שינוי DESIGN for CHANGE

"יוצרים שינוי" היא תכנית חינוכית בינלאומית, הפועלת בכ- 70 מדינות ופונה לאנשי חינוך המעוניינים לאפשר לתלמידיהם להיות יזמים אכפתיים ומעורבים בקהילה. התכנית פועלת בישראל זו השנה השישית, ומנוהלת על ידי עמותת רוח טובה ועל ידי מייסדת התכנית בישראל הגב' רותי סובל לוטנברג. "יוצרים שינוי" מומלצת ומלווה ע"י משרד החינוך.

מטרת התכנית היא לאפשר לכל ילדי ישראל להאמין ביכולתם להוביל שינוי חיובי בתחומים שמפריעים להם ורלוונטיים לעולםם, תוצרי התהליך מתממשים בפרויקטים חברתיים, במגוון רחב של תחומים.

"יוצרים שינוי" מתאימה לילדים ובני נוער בכל גיל ובכל מסגרת חינוכית ומעניקה למורים ומנהלים כלים ושיטה מובנית, ליישום למידה מבוססת פרויקטים למען הקהילה (Service Project Based Learning), בארבעה שלבים פשוטים:

1. להרגיש

התלמידים מתחילים בלהרגיש מתבוננים בסביבה ומחליטים מה היו רוצים לשנות

2. לדמיין

ממשיכים בלדמיין פתרונות אפשריים לבעיה שנבחרה

3. לעשות

יוצאים לעשות וליצור את השינוי

4. לשתף

מתעדים את התהליך ולבסוף משתפים בתחרות ארצית, בה קבוצה אחת זוכה לייצג את ישראל בכנס הבינלאומי בחו"ל.

הכירו, באמצעות ווידאו קצר, את תכנית "יוצרים שינוי" ואת קירן ביר סת'י, מייסדת התכנית הבינלאומית והאישה שהצליחה להדביק את כל העולם בתכנית ובשפת ה "I CAN".

תוכן עניינים

נושא	שם	שלב בתכנית	חודש מומלץ להעברת השיעור	הגיל המתאים	מס' עמוד
יוצרים שינוי	מושגי יסוד	כל שלב	לאורך השנה	יסודי ועל יסודי	<u>6</u>
	מתודות לרפלקציה	כל שלב	לאורך השנה	יסודי ועל יסודי	<u>7</u>

שלב 1 - להרגיש

מה קורה בשלב זה?	שלב 1 - להרגיש	להרגיש	ספטמבר-דצמבר	יסודי ועל יסודי	<u>10</u>
מה זה יוצרים שינוי	MIX&MATCH	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>11</u>
	אקטיביסט בצ'יק	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>19</u>
	נקודות מבט	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>20</u>
	חבר את הנקודות	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>22</u>
	יהלי בארץ הדמיון	להרגיש	ספטמבר	יסודי	<u>24</u>
להכיר את עצמי והקבוצה	להשתמש בכישורי לטובת האחר	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>28</u>
	בינגו חברים	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>30</u>
	גיוס כישרונות	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>32</u>
	בלונים	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>33</u>
	מילה טובה	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>34</u>
	כוחות הביטחון	להרגיש	ספטמבר	יסודי ועל יסודי	<u>36</u>
	בינגו ריקודים ופעולות	להרגיש	ספטמבר	יסודי	<u>38</u>
	משחק המקצועות	להרגיש	ספטמבר	יסודי	<u>40</u>

<u>42</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	בתפירה אישית	אמפתיה
<u>43</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	מתנאתון	
<u>44</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	הליכה על עיוור	
<u>45</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	להקשיב עם הלב	
<u>53</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	פאזל בנתינה	
<u>58</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	תחרויות פרה-אולימפיות	
<u>59</u>	על יסודי	אוקטובר	להרגיש	האם אני תלמיד 10?	איתור, זיהוי ובחירת בעיה
<u>60</u>	על יסודי	אוקטובר	להרגיש	יעדים גלובאליים, בעיות לוקאליות	
<u>63</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	אנחנו על המפה	
<u>64</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	כדורי שלג	
<u>65</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	עיתונים מרגיזים	
<u>66</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	אמת או חובה	
<u>68</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	רשת חברתית	
<u>69</u>	יסודי	אוקטובר	להרגיש	קווה קווה	
<u>71</u>	יסודי	אוקטובר	להרגיש	ספרים שמדברים אלי	
<u>72</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	בחזרה לעתיד	
<u>73</u>	יסודי ועל יסודי	אוקטובר	להרגיש	עננים של הבנה	חקר בעיה
<u>74</u>	יסודי ועל יסודי	נובמבר	להרגיש	אתגר הצל	
<u>76</u>	יסודי ועל יסודי	נובמבר	להרגיש	יש מפלצות בחצר	
<u>77</u>	יסודי	נובמבר	להרגיש	חבר חבר	

<u>80</u>	יסודי	דצמבר	להרגיש	פה קבור הכלב	ניתוח ממצאים
<u>81</u>	יסודי	דצמבר	להרגיש	מעיפים את החומה	

מושגי יסוד שילוו אתכם בתהליך

תודעת ה-I CAN

מטרת תהליך "יוצרים שינוי" היא לפתח אצל ילדים את תחושת המסוגלות והתודעה שהם יכולים ליצור שינוי. התהליך מצייד אותם בכלים שמסייעים להם להיות מודעים לעולם סביבם, מאפשר להם לפעול בהתאם לכישורים שלהם ומעצים אותם לעצב עתיד טוב יותר ובר קיימא - היום!

חשיבה עיצובית

חשיבה עיצובית היא שיטה מעשית ויצירתית לפתרון בעיות, מתוך נכונות ליצור תוצאה עתידית עדיפה. זוהי צורת חשיבה מוכוונת פתרון. תהליך חשיבה המתחיל ביעד (מצב עתידי משופר) במקום בפתרון בעיה ספציפית. תהליך של חשיבה עיצובית כולל צבירה ובניה של רעיונות, ללא הצבת גבולות במהלך שלב סיעור מוחות (brainstorming). "יוצרים שינוי" מבוססת על מתודות החשיבה העיצובית והעבודה בהתאם לכך מסייעת להגיע לפתרון המיטבי.

רפלקציה

רפלקציה היא היכולת לקשר בין החוויות השונות של האדם ולבחון אותן, כדי לקדם סכמות מנטליות מורכבות הקשורות זו בזו. זוהי פעילות אנושית חשובה, בה האדם מהרהר מחדש על ניסיונו, מעריך אותו, ולומד ממנו. הרפלקציה מאפשרת לנו ללמוד מתוך החוויה, לפתח מחשבה מקורית על החוויות ולהבין את עצמנו טוב יותר. למרות שזאת פעולה טבעית הנעשית רוב הזמן באופן בלתי מודע, ב"יוצרים שינוי" אנו במודע מקדישים זמן לרפלקציה כדי לאפשר לילדים להמשיג ולנסח דעות ותובנות שמתרגמות את מה שעשו לבעלות משמעות עבורם. התובנות המשמעותיות ביותר יניעו את הילדים להמשיך פעולה משמעותית.

תיעוד

בתהליך "יוצרים שינוי", נאספות כמויות גדולות של נתונים מראיונות, תצפיות ומחקרים, אותם יש לצמצם ולנתח. הצגה ויזואלית של החומרים שנאספים עוזרת לבניית קשרים בין הממצאים השונים, מעוררת רעיונות חדשים ומסייעת לקבוצה להבין את התמונה הגדולה. תמונה אחת שווה אלף מילים. צלמו ותעדו כל פעולה וכל לוח. כך תוכלו לזהות את התפתחות התהליך מראשיתו ולאמוד טוב יותר את הצלחתכם. מומלץ להוריד מהאתר שלנו [פוסטר](#) שיסייע לכם בתהליך.

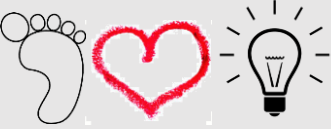
אב טיפוס

אב טיפוס (Prototype) הוא דגם ראשוני ניסיוני של מוצר חדש. אב הטיפוס מיוצר בדך כלל במטרה לחקור את המוצר החדש. לפני שמשקיעים בייצור מוצר חדש, מהווה אב הטיפוס מודל לבחינה והתנסות. בהתאם לתוצאות ההתנסות באב הטיפוס עובר המוצר שינויים ושיפורים, הבאים לידי ביטוי במוצר הסופי. בדומה לתהליך תכנון של מוצר כך גם בתהליך של פרויקט. ב"יוצרים שינוי" לפני שניגשים להוצאת פרויקט בהיקף גדול כדאי ליצור דגם ראשוני או להוציא לפעול פעולה בקנה מידה קטן יותר, לצורך בחינה ולימוד הבעיות טרם היציאה ליצירת השינוי המיוחל.

מתודות לעריכת רפלקציה

להלן הצעות למתודות שיעזרו לכם לנהל תהליך רפלקציה אפקטיבי:

שם	תיאור
היגדים	מבקשים מהתלמידים להשלים את ההיגדים הבאים: • הדבר הכי חשוב שלמדתי היום... • היום ניסיתי... • ההצלחה הכי גדולה שלי היום הייתה... • היום אספר בבית ש... • הפעילות שהכי אהבתי הייתה... • מטרת השיעור היום הייתה...
לחשופים חכמים	מבקשים מתלמיד אחד ללחוש באוזנו של תלמיד היושב לידו דבר אחד שלמד, אהב או הפתיע אותו. התלמיד שלחשו לאוזנו מצרף דבר אחד משלו ומעביר לתלמיד נוסף וכן הלאה. התלמיד האחרון צריך לשתף את כולם ברשימה שהצטברה. רצוי לנהל את התהליך בקבוצות קטנות.
כדור צמר	מעבירים כדור צמר בין אחד לשני כשכל ומשחזרים את הפעילות של השיעור לפי הסדר. מה נאמר ומה נעשה. כשמשותף מסיים לדבר הוא זורק את כדור הצמר למי שהוא חושב שיוזע לספר על מה שבא אחריו בעודו מחזיק את החוט. ממשיכים לזרוק את כדור הצמר עד שמסיימים לשחזר את כל הפעילות מהתחלה עד הסוף.
הצעד הבא שלי, נגע לי ללב, תובנות	מציירים את הסימנים הבאים על הלוח ומבקשים מכל תלמיד לכתוב על דביקות לפחות דבר אחד שנגע לליבם, תובנה אחת ומה הצעד הבא שלהם ולהדביק במקום המתאים.
קרוסלה	מפזרים דפים במספר תחנות, כשעל כל דף כתוב רעיון/מושג/נושא שלמדו. המשתתפים יסתובבו בין התחנות ויסבמו את הנושאים באופן שיתופי.
עיצובים	מבקשים מהתלמידים ליצור דף ראשי של עיתון, כשבכל כותרת יופיע רעיון מרכזי שנלמד במהלך המפגש. או לעצב מדבקה לרכב עם ציטוט חשוב מהמפגש/המסר המרכזי של המפגש או לשלוח למורה ווצאפ עם נקודות המפתח העיקריות של המפגש או ליצור ג'יגל/פרסומת קלילה המשקפת את הרעיון המרכזי מהשיעור.
מכתב לתלמיד נעדר	מבקשים מהתלמידים לנסח מכתב לתלמיד שנעדר מהשיעור ובו סיכום השיעור עם נקודות למחשבה.
6 ריץ!	מבקשים מהתלמידים לכתוב מה למדו מהמפגש ב-6 מלים בלבד.
קיר גרפיטי	מחלקים את התלמידים לקבוצות קטנות. על כל קבוצה להציג סיכום לתת הנושא הנלמד באמצעות ציור, סמלים, מלים כך שבסוף ייווצר מעין גרפיטי. לאחר שיסיימו הקבוצות יידרשו לעבור בין כל קירות הגרפיטי ולדון בהם.
תולים כביסה	מחלקים לכל תלמיד/זוג תלמידים פתקית ובה עליהם להציג סיכום קצר באופן מילולי/לא מילולי על אחד הנושאים שנלמדו. בסיום אוספים את כל הפתקים ותולים אותם באמצעות אטב כביסה על חבל/חוט כאשר כל חוט מוקדש לנושא אחר שסוכם על ידי התלמידים. לסיום ניתן להדביק את הדפים במחברת.
סקר פרצופונים	מציגים לתלמידים את ראשי הפרקים שנלמדו ומבקשים מהם להצביע לגבי כל אחד מהם באופן הבא: 😊 = ממש הבנתי 😐 = יש לי שאלות 😞 = לא הבנתי ואשמח להבהרות. מחלקים את הכיתה לקבוצות, כך שבכל קבוצה יהיו לפחות 2 פרצופים שמחים והשאר פרצופים עצובים

להרגיש

**השלב הראשון - "להרגיש"
הוא שלב מרכזי וחשוב בתהליך
במהלכו תלמידים ילמדו להתבונן בסביבתם
ובסופו יבחרו את הבעיה בה ירצו ליצור שינוי**

לצפייה בסרטון הסבר על שלב זה כנסו [לאתר](#)

מה קורה בשלב זה?

מזהים ובוחרים בעיה

סייעו לילדים, בעזרת פעילויות פשוטות ומהנות, להתבונן בסביבתם ולבחון מה הם רואים, שומעים ומרגישים ולזהות מה מפריע להם ומה הם היו רוצים לשנות. זו יכולה להיות בעיה שנתקלו בה בדרכם לבית הספר, קושי חברתי שחוו או סוגיה אחרת הקרובה לליבם.

תנו להם במה לשתף, להרגיש ולבחור כל נושא שהם רואים כרלוונטי. זה יגייס אותם וייצור בהם את המעורבות והאחריות הנדרשת לעבור תהליך משמעותי. אחרי שהעלו את הנושאים בהם היו רוצים ליצור שינוי, הנחו אותם לבחור את הבעיה בה רוב הקבוצה תרצה להתמקד.

חוקרים לעומק

שלחו את הילדים לחקור את הבעיה לעומקה, לזהות את כל בעלי העניין וללמוד את הנושא מכל נקודות המבט. עזרו להם לתרגל את יכולות האמפתיה שלהם ע"י תצפיות, ראיונות, שאלונים, סקרים ונתחו את הממצאים.

עודדו אותם לצאת החוצה ולדבר עם האנשים המעורבים, זה יפתח אצלם הבנה אמפתית לצרכיהם ויאפשר להם לחשוב על פתרונות העונים על צוריהם האמיתיים. הנחו אותם להתבונן בדפוסים חוזרים לאורך זמן ולא למהר למצוא פתרון. הבנת שורש הבעיה והדרך בה אנשים חווים אותה היא המפתח ליצירת שינוי משמעותי.

מגדירים את הבעיה

סייעו לילדים להגדיר את הבעיה שנבחרה באופן מדויק ע"י שאלת שאלות מכוונות: על מי הבעיה משפיעה? איך היא באה לידי ביטוי בשטח? מתי, למה והיכן היא מתרחשת? כמה אנשים מעורבים ומי הם? מידת הדיוק בשלב הגדרת הבעיה ישליך על מידת ההצלחה לפתור אותה.

מיומנויות המאה ה-21 הנרכשות משלב זה

אמפתיה, מודעות לעצמי ולאחר, סובלנות, כישורי תקשורת, קבלת החלטות וכושר שכנוע.

תוצרי הלמידה משלב זה

תצפיות, זיהוי צרכים, חקירה, ניסוח שאלונים וסקרים, ניתוח נתונים ואיסוף מידע.

חשוב לזכור!

- הילדים מובילים את התהליך!
- עוררו בילדים השראה ע"י צפייה בסיפורים של יוצרי שינוי מרחבי העולם.
- ערכו תהליך רפלקציה שייסע להם להפנים ולסכם את המחשבות והחוויית שעברו בשלב זה.
- תעדו את כל הפעילויות והדיונים שקיימתם.

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

מחשב, מקרן, כרטיסי
"להרגיש", "לעשות"
ורשימת הנושאים
מודפסים

MIX&MATCH

נושא השיעור

הכרות עם "יוצרים שינוי"

מטרת השיעור

לחשוף את הילדים לתכנית "יוצרים שינוי" וליוזמות של ילדים בארץ ובעולם כדי לעורר השראה ורצון להשתתף.

הוראות הפעלה

1. פורשים את הכרטיסיות במרכז המעגל ומזמינים את הילדים להתאים כרטיס המבטא בעיה ("להרגיש") לכרטיס המתאר את הפתרון שנתנו לה ("לעשות").
2. לאחר איתור כל הזוגות מגלים לילדים את הסיפור האמיתי ומקרינים את הסרטונים הרלוונטיים.

* עודדו אותם לשתף כיצד הם היו פותרים את הבעיה?
אילו זוגות כרטיסים הכי הפתיעו אותם? ולמה?

תיעוד

רושמים במחברת "יוצרים שינוי",
מה הרגשתי ומה גיליתי על עצמי.

MIX&MATCH למשחק הדיגיטלי לחצו כאן

להרגיש לא נעים לטייל בפארק סביב האגם	להרגיש רצינו דשא סינתטי למגרש המשחקים
להרגיש בעיית תקשורת עם סבתי החירשת	להרגיש אנשים שקופים
להרגיש לא קוראים ספרים	להרגיש חוסר שוויון מגדרי
להרגיש סבל התרנגולות	להרגיש כלבים משוטטים
להרגיש כובד תיקי בית ספר	להרגיש מי מכין את הכריכים לבית הספר?
להרגיש רחובות לא נגישים לבעלי נכויות	להרגיש אין נגישות לממתקים מתי שרוצים
להרגיש בדידות בהפסקות	להרגיש קשיי המעבר בין הגן לבית הספר
להרגיש קושי להסתגל לכתה א'	להרגיש בזבז מזון ואכילה לא בריאה
	להרגיש ילדים באים בלי מצב רוח לבית הספר

MIX&MATCH למשחק הדיגיטלי לחצו כאן

לעשות עיצוב פחי אשפה	לעשות קמפיין חיסכון מים וחשמל
לעשות לומדים ומלמדים שפה חדשה	לעשות עיצוב חלוק עבודה
לעשות הפיכה לספרייה	לעשות הקמת קבוצת כדורגל תחרותית
לעשות גיוס רשתות גדולות לשיווק המוצר שלהם	לעשות הקמת פינת ליטוף
לעשות בניית מערכת שיעורי בית דיגיטליים	לעשות גידול ירקות כתרומה לעמותה
לעשות הקמת סירת נגישות	לעשות הקמת בוסתן קהילתי
לעשות הקמת תחנת חברות	לעשות הפסקה פעילה
לעשות עיצוב מרחב שלם בבית הספר	לעשות ניצול יעיל של שאריות מזון כקומפוסט
	לעשות ספר מתכונים

MIX&MATCH למשחק הדיגיטלי לחצו כאן

כרטיסי "להרגיש"	כרטיסי "לעשות"	שם המסגרת והסרט
רצינו דשא סינתטי למגרש המשחקים	קמפיין חיסכון מים וחשמל	בי"ס יוספטל אזור
אנשים שקופים	עיצוב חלוק עבודה	בי"ס ריברסייד הודו
חוסר שוויון מגדרי	הקמת קבוצת כדורגל תחרותית	בי"ס ניר קריית אונ
כלבים משוטטים	הקמת פינת ליטוף	בי"ס נווה מדבר אבו קווידר
מי מכין את הכריכים הנמצאים מידי בוקר על דלת בית הספר?	גידול ירקות כתרומה לעמותה	בי"ס יד מרדכי בת-ים
אין נגישות לממתקים מתי שרוצים	הקמת בוסתן קהילתי	ביה"ס הדמוקרטי כ"ס
קשיי המעבר בין הגן לבית הספר	הפסקה פעילה	בי"ס יהודה המכבי ת"א
בזבוז מזון ואכילה לא בריאה	ניצול יעיל של שאריות מזון כקומפוסט	בי"ס נווה מדבר אבו קווידר
ילדים באים בלי מצב רוח לבית הספר	ספר מתכונים	הודו
לא נעים לטייל בפארק סביב האגם	עיצוב פחי אשפה	הודו
בעיית תקשורת עם סבתי החירשת	לומדים ומלמדים שפה חדשה	בי"ס אמיר פ"ת
לא קוראים ספרים	הפיכה לספרייה	בי"ס אמיר פ"ת
סבל התרנגולות	גיוס רשתות גדולות לשיווק המוצר שלהם	בי"ס לטבע חברה וסביבה ת"א
כובד תיקי בית ספר	בניית מערכת שיעורי בית דיגיטליים	בי"ס אלומות ת"א
רחובות לא נגישים לבעלי נכויות	הקמת סיירת נגישות	בי"ס אמיר פ"ת
בדידות בהפסקות	הקמת תחנת חברות	בי"ס מרחבים ראשל"צ
קושי להסתגל לכתה א'	עיצוב מרחב שלם בבית הספר	בי"ס רמת כרמים אשקלון

MIX&MATCH למשחק הדיגיטלי לחצו כאן

להרגיש גילויי גזענות	להרגיש חוסר הבנה של בעיות המתבגרים
להרגיש תחושת אי שייכות של ילדי כיתות חינוך מיוחד לשאר בית הספר	להרגיש חוסר מוטיבציה להגיע לבית הספר
להרגיש מחסור במקום לצאת ולשחק	להרגיש חשש מהיעדר תעסוקה בסיום הלימודים
להרגיש ילדים חסרי מעש אחר הצהריים	להרגיש כלבים בעלי נכויות לבעלים חסרי אמצעים
להרגיש רצון לתת לאחרים מה שלי לא היה כילד	להרגיש צורך בפעילות גופנית ושוויון מגדרי
להרגיש תהליך אורבניזציה של הישוב	להרגיש צורך לנטרל סטיגמות על הגיל השלישי
להרגיש חניות כפולות ומסכנות חיים	להרגיש חוסר מודעות לנושא בטיחות בדרכים
להרגיש צורך להפוך את בית הספר לחיובי יותר	להרגיש צורך בלמידה מחוץ לכתה
להרגיש הזדמנות לחלום	להרגיש צורך לתרגל 'התמדה'

MIX&MATCH למשחק הדיגיטלי לחצו כאן

לעשות סדנאות להגשמת חלומות	להרגיש חוסר ידע על אתרי הכפר
לעשות גיוס כספים לרכישת מדפסת תלת מימד	להרגיש חוסר גיבוש
לעשות פתיחת קבוצת ריצה לבנות	להרגיש בית הספר מלוכלך
לעשות אימוץ ותיקי העיר ע"י תלמידי בית הספר	להרגיש חיבור לקשישי העיר
לעשות מערך יישובי מלא לבטיחות בדרכים	להרגיש אלימות ברשת
לעשות עיצוב גלידה למותג ידוע לחג	להרגיש צורך בחיזוק הצד הרוחני של התלמידות
לעשות ליווי ילדים חולי סרטן	להרגיש תחושת חוסר שייכות לביה"ס
לעשות הפקת יריד אוכל ותרבות	לעשות הפקת הצגה "הנה באה השמש"
לעשות סרט לבחירתך ומשלוחי מנות לנזקקים	לעשות הקמת להקת מחול ייצוגית

MIX&MATCH למשחק הדיגיטלי לחצו באן

לעשות מיחזור יצירתי	לעשות שיפוץ חצר מוזנחת
לעשות טיפוח גינה	לעשות הקמת מועדון
לעשות יצירת תקנון	לעשות חגיגת ימי הולדת בהתנדבות
לעשות הוספת כוסות לנטילת ידיים בשירותים	לעשות הקמת משתלה קהילתית
לעשות יריד אוכל	לעשות תכנון מגרש חניה עם הרשויות
	לעשות עיצוב קירות "מדברים" בבית הספר
	לעשות התנדבות בכל דרך אפשרית
	לעשות שילוט רחובות
	לעשות עריכת מסיבה

MIX&MATCH למשחק הדיגיטלי לחצו כאן

כרטיסי "להרגיש"	כרטיסי "לעשות"	שם המסגרת והסרט
חוסר הבנה של בעיות המתבגרים	הפקת הצגה "הנה באה השמש"	אגף הנוער פתח תקווה
חוסר מוטיבציה להגיע לבית הספר	הקמת להקת מחול ייצוגית	חט"ב עידנים רמלה
חשש מהיעדר תעסוקה בסיום הלימודים	סדנאות להגשמת חלומות	בי"ס אל רחמה באקה אל גבריה
כלבים בעלי נכויות לבעלים חסרי אמצעים	גיוס כספים לרכישת מדפסת תלת מימד	חט"ב פיינשטיין פ"ת
צורך בפעילות גופנית ושוויון מגדרי	פתיחת קבוצת ריצה לבנות	חט"ב בית ג'אן
צורך לנטרל סטיגמות על הגיל השלישי	אימוץ ותיקי העיר ע"י תלמידי ביה"ס	תיכון שחקים נהריה
חוסר מודעות לנושא בטיחות בדרכים	מערך יישובי מלא לבטיחות בדרכים	פיירוז מועדי כפר ירכא
צורך בלמידה מחוץ לכתה	עיצוב גלידה למותג ידוע לחג	בי"ס ריברסייד הודו
צורך לתרגל 'התמדה'	ליווי ילדים חולי סרטן	בי"ס ריברסייד הודו
גילויי גזענות	הפקת יריד אוכל ותרבות	בי"ס דרור אור עקיבא
תחושת אי שייכות של ילדי כיתות חינוך מיוחד	סרט לבחירתך ומשלוחי מנות לנזקקים	תיכונת ת"א
מחסור במקום לצאת ולשחק	שיפוץ חצר מוזנחת	מלאכי נוער קריית גת
ילדים חסרי מעש אחר הצהריים	הקמת מועדון	הנוער העובד והלומד מועדונית יד מרדכי חולון
רצון לתת לאחרים מה שלי לא היה כילד	חגיגת ימי הולדת בהתנדבות	מלאכי נוער קריית גת
תהליך אורבניזציה של הישוב	הקמת משתלה קהילתית	חט"ב הראשונים הוד השרון
חניות כפולות ומסכנות חיים	תכנון מגרש חניה עם הרשויות	בי"ס אל רחמה באקה אל גבריה
צורך להפוך את בית הספר לחיובי יותר	עיצוב קירות "מדברים" בבית הספר	תיכון יובלים אור יהודה
הזדמנות לחלום	התנדבות בכל דרך אפשרית	אשקלון אורט אפרידר
חוסר גיבוש	עריכת מסיבה	אולפנת הדר גנים
בית הספר מלוכלך	מיחזור יצירתי	אולפנת הדר גנים
חיבור לקשישי העיר	טיפוח גינה	חט"ב פיינברג חינוך מיוחד פ"ת
אלימות ברשת	יצירת תקנון	אולפנת הדר גנים
צורך בחיזוק הצד הרוחני של התלמידות	הוספת כוסות לנטילת ידיים בשירותים	אולפנת הדר גנים
תחושת חוסר שייכות לביה"ס	יריד אוכל	חינוך מיוחד בי"ס דמוקרטי כ"ס

טושים. כדורים

נושא השיעור

מה זה "יוצרים שינוי"

מטרות השיעור

הכרות עם מתודות "יוצרים שינוי" - לתרגל את תהליך "יוצרים שינוי", כיצד להפוך לאקטיביסט בכמה צעדים פשוטים.

הוראות הפעלה

- מנהלים שיחה קצרה על מה זה אקטיביזם? מה זה אומר להיות פעיל חברתית?
- במעגל אחד גדול - זורקים כדור אחד לשני כשמחזיק הכדור מעלה בעיה אחת שמפריעה לו וזורק לחברו את הכדור, כך עד שכל אחד העלה לפחות בעיה אחת שמפריעה לו.
- ממנים מתנדב אשר ירשום את הבעיות שעולות על הלוח.
- עורכים הצבעה מהירה ומצמצמים את הרשימה שעל הלוח למספר קבוצות בודדות (כ-5 בהתאם לגודל הקבוצה).
- מחלקים את הקבוצה כמספר הבעיות. כל קבוצה עומדת במעגל. הפעם זורקים את הכדור מאחד לשני כשכל אחד מצביע על פן אחר של הבעיה. מנחים את המשתתפים לאתר את הבעיה הספציפית שאליה הם מתחברים בתוך כותרת הנושא.

לדוגמא: הנושא - קשישים

בעיות ספציפיות - הפגיעות שלהם, הבדידות שלהם, הזנחת ניצולי השואה, חוסר ניצול היכולות שלהם, קשיים כספיים וכו'.

- כעת מחלקים בריסטול וטושים לכל קבוצה.
- מבקשים מהמשתתפים לרשום במרכז את הבעיה שהעלו ואת המילים "אני יכול/ה".
- מבקשים מכל אחד לצייר את קווי המתאר של היד, הרגל ופרצוף סמיילי גדול.
- מנחים אותם לרשום בתוך היד שציירו מה הם יכולים לעשות עם הידיים שלהם כדי "לתקן" את הבעיה, בתוך הרגל מה הם יכולים לעשות עם הרגליים שלהם כדי "לתקן" את הבעיה וליד פרצוף הסמיילי איך הפה והפרצוף יכולים לשפר את הבעיה.

לדוגמא: בנושא הקשישים

ידיים: להכין חבילות שי לקשישים
רגליים: ללכת לבקר קשיש כל שבת
פה: לקיים ערב שירה במועדון קשישים

תיעוד

לצלם את כל הלוחות ולתלות אותם ברחבי הביתה

45 דק'

סט פתקים דביקים עם
סמל אחד (נספח)
ובריסטול עם כותרת
בהתאם למקצוע (ראו
הצעות בנספח)

"נקודות מבט"

נושא השיעור

מה זה "יוצרים שינוי"

מטרות השיעור

חשיבה עיצובית - להדגים הלכה למעשה איך שההסתכלות שלנו על העולם תלויה מאוד במשקפיים דרכם אנו מביטים עליו.

הוראות הפעלה

- מכינים מראש בריסטול עליו רושמים שם של מקצוע אחר בכותרת.
- מדביקים סט שלם של פתקים באופן אקראי על גבי כל לוח.
- תולים את הלוחות סביב החדר.
- מחלקים את המשתתפים לקבוצות.
- מבקשים מכל קבוצה לגשת ללוח אחד ולארגן את הפתקים בסדר שיספר את "סיפורו" של אותו בעל מקצוע.
- כשכולם מסיימים מבקשים מכל קבוצה לשתף את הלוח שיצרו ולהסביר למה.

שאלות לדיון:

- למה לדעתכם כל קבוצה ארגנה אחרת את הסמלים שלה?
- מה ניתן להבין מהפעילות?
- האם אנחנו נותנים מקום לברור נקודות המבט הקיימות בתוך הקבוצה?

תיעוד

לצלם את הלוחות השונים

"נקודות מבט"

ארכיאולוגים | ארכיטקטים | קוסמים | מעצבי אופנה | רקדנים | מדענים | מדריכי
תיירים | מורי נהיגה | תלמידי תיכון | רופאים | הוסיפו מקצועות נוספים לבחירתכם

×	∞	©	☺
α	±	✓	≠
@	#	υ	1
↑	0	%	\$
Δ	*	H	?

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

20 דק'

נספח, כלי
כתיבה

"חבר את הנקודות"

נושא השיעור

מה זה "יוצרים שינוי"

מטרת השיעור

להדגים את נקודות המבט הייחודיות שיש לכל אחד.

הוראות הפעלה

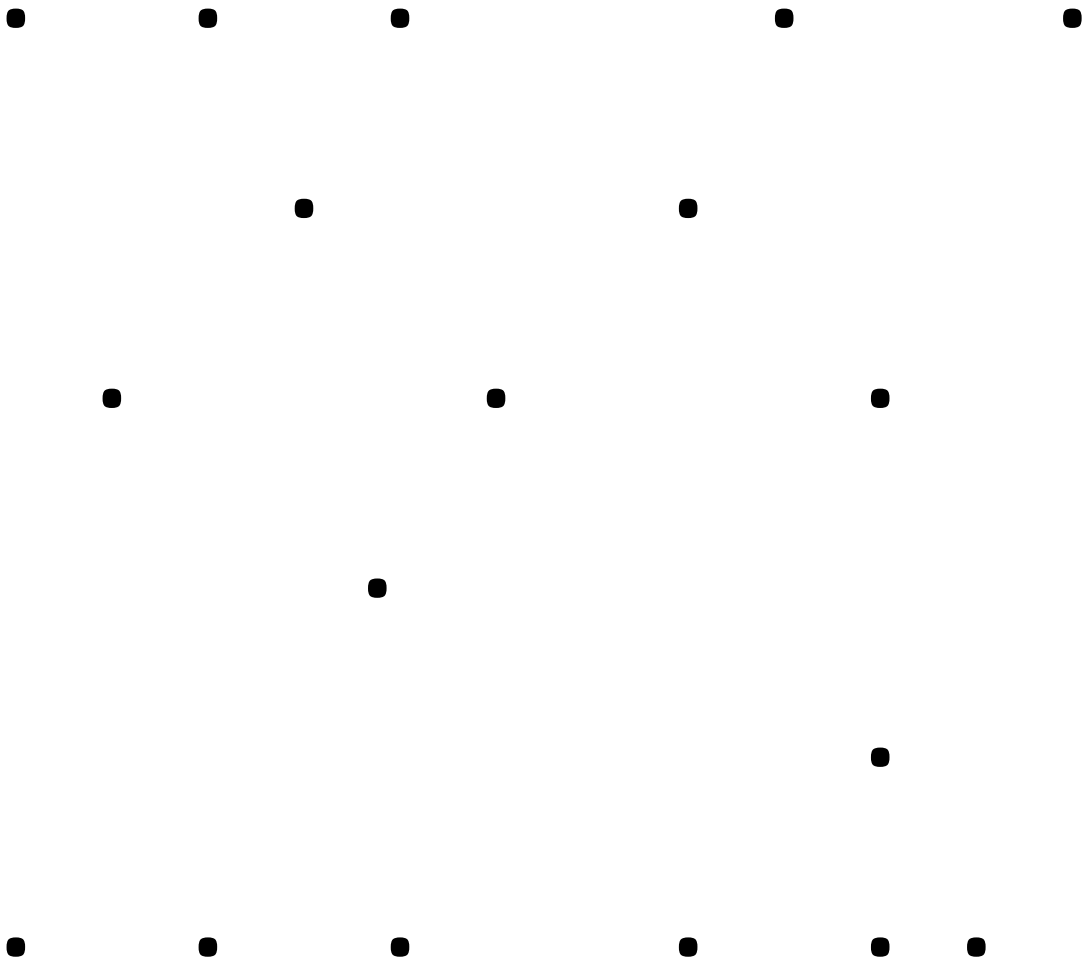
- מחלקים לכל משתתף דף עם נקודות.
- מבקשים מהם לחבר את הנקודות בכל דרך שירצו.
- עורכים השוואה בין הדפים.
- מנהלים דיון: האם כולם חיברו את הנקודות באותו אופן? מה ניתן להסיק מכך?

תיעוד

שומרים את הדפים ומתעדים את הדיון

"חבר את הנקודות"

מתאים לגילאי: יסודי

45 דק'

מקור, המצגת **יהלי**
בארץ הדמיון נספח
מלל נלווה, פתקיות

"יהלי בארץ הדמיון"

נושא השיעור

מה זה "יוצרים שינוי"

מטרת השיעור

חשיפת המשתתפים למטרת תכנית "יוצרים שינוי" – לטפח תודעת מסוגלות בקרב המשתתפים.

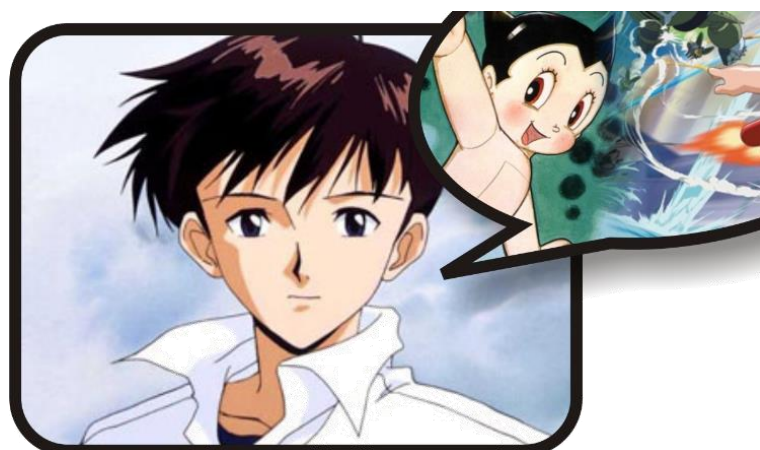
הוראות הפעלה

- מקרינים למשתתפים את המצגת המצורפת ומלווים אותה במלל המצורף בנספח.
- לאחר הצפייה במצגת מזמינים את המשתתפים לכתוב או לצייר על פתקית דברים שגם הם היו רוצים לשנות.
- ניתן להדביק את הפתקיות על הלוח, לדון עליהם ואחר כך להדביק מחברת.

תיעוד

לצלם את הלוח עם הפתקיות ולתעד במחברת "יוצרים שינוי"

"יהלי בארץ הדמיון"

1

ילדים אוהבים במיוחד סיפורים שמתחילים ב: "היה היה פעם"
ומסתיימים ב: "וחיו בעושר ואושר עד עצם היום הזה"
אני אשתף אתכם בסיפור מיוחד אחד
הוא נקרא להפוך "מתישהו" ל"היום"

2

3

היה היה פעם ילד חמוד מאוד בשם יהלי
וכמו כל הבנים הצעירים
הוא אהב לשחק משחקים
הוא אהב לחלום חלומות גדולים

4

והוא אהב לדמיין שהוא סופרמן

5

יום אחד כששיחק בחוץ הגיעה משאית גדולה ושפכה ערימה גדולה של אשפה מסריחה, ממש באמצע
הפארק שיהלי אהב לשחק בו וזה הפריע לו. יהלי, בדרכו הרגילה, רצה לשנות את המצב. אחרי הכל הוא
סופרמן נכון? אז הוא מיד העלה רעיונות סופרמניים.

6

הוא רץ לאמו ואמר: אמא, מותר לי לנסות לשנות את המצב? אני יכול לפתור את זה? ומה אתם חושבים
קרה?

7

מבלי אפילו להרים את הראש, אמו אמרה: "יהלי, אתה צעיר מדי, זה תפקיד העירייה, מה אתה כבר יכול
לעשות?"
יהלי לא היה מוכן לוותר, הוא אמר: "אמא, אני סופרמן, אני יכול לשנות את זה!" אמו ענתה בכעס....

8

יהלי! סופרמן קיים רק באגדות"

9

לאט לאט, במשך השנים, יהלי הפסיק לשאול "האם אני יכול?" והחל לומר "אני לא יכול" ו"מה אכפת לי".
עד שיום אחד הוא אפילו לא שם לב שיש בעיה כלשהי עם האשפה וכל החלומות הגדולים להפוך לסופרמן
ולשנות את העולם התחלפו בתירוצים.

10

אספר לכם סוד, יהלי לא ידע שהוא חי בארץ ששמה "ארץ המתמהמהים"

11

ארץ שבה כולם אומרים "מתישהו" במקום "היום"

12

באותה ארץ כולם אמרו "זו בעיה שלך ולא שלי" ו"מה אכפת לי, שמישהו אחר יטפל" והחיים באותה ארץ היו מאוד אפורים....

13

ואז לפתע הוא קיבל מכתב מבת דודתו המקסימה קייט - "בוא לבקר אותי". הוא בדיוק חשב על קייט לאחרונה. היא תמיד הייתה ייצור מוזר במשפחה. אז הוא אמר "אוקי", "באמת לא נפגשנו הרבה זמן, אני בא לבקר אותך"

14

כשהוא נחת שם הצלילים הראשונים שהוא שמע היו של צחוק, אהבה, אנרגיה, אור וצבעים ואז הוא ראה משהו ממש מוזר.

#15

הוא ראה את קייט עומדת בתוך ערימת אשפה ומנקה אותה בעזרת חבריה. המוזר מכל היה שהיא חייכה! אתם לא מאמינים לי? זה מה שיהלי ראה...

16 #

בבליקקי: <https://www.youtube.com/watch?v=25zitbzika>

17 #

יהלי שאל את קייט "למה?", "למה את עושה את זה?", "למה זה כל כך אכפת לך?" "למה את לא מתקשרת ל-103?" "או מחכה שמישהו אחר יטפל בזה?" קייט ענתה לו: "מה זאת אומרת למה? כי אנחנו אוהבים לשחק כאן" "למה שנחכה שמישהו אחר ישנה כשאנחנו יכולים לעשות את זה בעצמנו?" יהלי היה עוד יותר מבולבל. הוא אמר...

18 #

אגלה לכם סוד נוסף, יהלי לא ידע שקייט חיה בארץ שנקראת "ארץ הדמיון"

19 #

בארץ הזו כולם אומרים "אנחנו יכולים" במקום לשאול: "מותר לי?" אומרים "אנחנו נעשה" במקום "נעשו בשבילנו"

20 #

ואומרים "היום" במקום "מתישהו". קייט עשתה ליהלי היכרות עם ארץ הדמיון, זה מקום בו ילדים, לוקחים יוזמה ודואגים לכניסה רכה של ילדי הגן לכיתה א'.

21 #

יהודה המכבי: <https://www.youtube.com/watch?v=4Bq7cVX9gw4&t=1s>

22 #

מקום שבו ילדים קטנים כגדולים יוצרים שינוי בכוח הרעיונות שלהם
ספסל החברות: https://www.youtube.com/watch?v=FbGUFJEy_F8&t=15s

23 #

אכן, יהלי היה המום. הנה ילדים שממש משנים את העולם. אמו טעתה, סופרמן לא קיים רק באגדות, סופרמן נמצא בתוך כל הילדים האלה שראה שהם יכולים. הוא היה מאוד נרגש.

24

הוא שאל את קייט: "מה זה הדבר הזה שהדביק את כל הילדים האלה בחיידק ה"אני יכול/ה"?

25

אז קייט אמרה ליהלי: "אתה לא צריך לבקש רשות כדי לשנות את העולם", "אתה לא צריך להמתין למישהו אחר שיעשה את השינוי", "ואתה לא צריך לדחות מתישהו מה שאתה יכול לעשות היום"

26

כל מה שעליך לעשות הוא להשתמש בנוסחה הפשוטה: להרגיש, לדמיין, לעשות ולשתף

27

קודם כל אתה צריך להרגיש - כל דבר שמפריע לך, זה יכול להיות דברים קטנים כמו צלצול בית הספר ותיקי גב כבדים או דברים גדולים כמו בריונות, עוני ובזבזז מים. אבל בשביל זה אתה צריך להקשיב ולהתבונן, על החברים, המשפחה, הקהילה והסביבה. אתה צריך לחשוב לא רק עם הראש אלא גם עם הלב.

28

ואז אתה צריך לדמיין. תדמיין דרך לשפר את המצב. תעלה המון רעיונות, תחשוב מחוץ לקופסא, תחשוב באופן אמיץ, תחשוב נועז.

29

ואז פשוט צא החוצה ותשנה את המצב. תיצור את השינוי! גם אם זה משנה את חייו של ילד אחד, זה משהו. ותזכור, אתה לא יכול לשנות את חייו של אדם אחר מבלי להשתנות בעצמך.

30

ואז מגיע החלק החשוב מכל, כמו שראית היום, לשתף. שתף את הרעיונות שלך כדי להדביק אחרים בחיידק ה"אני יכול/ה".

31

אם זה לא הספיק, יהלי נדהם לראות שיש עוד 25,000,000 ילדים מסביב לעולם שהם גיבורי על, שמשנים את העולם ומשפרים אותו.

32

הוא חזר הביתה מלא השראה, מוכן להיות השינוי

33

עכשיו היה בידיו של יהלי את נוסחת הקסם. אז הוא השתמש בדמיון.

34

והפך את "ארץ המתמהמהים" ל"ארץ השינוי"

35

וכך "מתישהו" הופך ל"היום!"

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

טבלה, כלי
כתיבה ולוח

"להשתמש בכישורי לטובת האחר"

נושא השיעור

איתור כישורים וכוחות
טיפול ההון האנושי של הקבוצה

מטרת השיעור

ללמוד להסתכל על החזקות והכישורים האישיים כמשאב שיש לכל אחד מאתנו
לתת ולהעניק למישהו אחר.

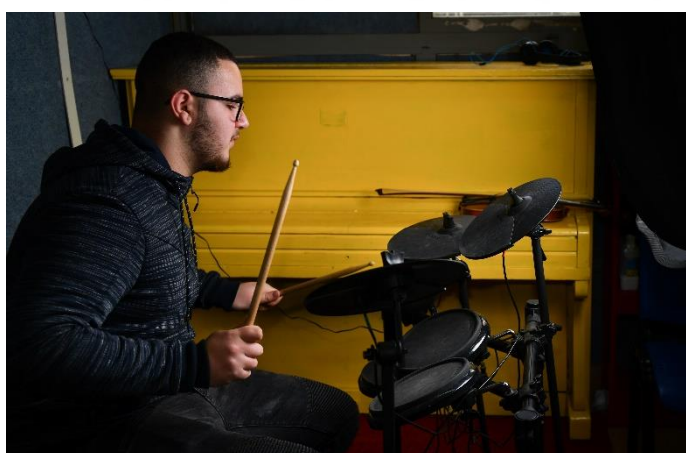
הוראות הפעלה

- מחלקים את הטבלה ומבקשים מכל תלמיד למלא אותה בהתאם.
 - עורכים דיון קבוצתי בהתאם לשאלות המנחות הבאות:
 - מה גילית על עצמך?
 - כיצד לדעתך ניתן לתעל את כישוריך ותחביביך לטובת מישהו אחר?
- לדוגמא: אם התחביב הוא אהבת כלבים, ניתן להתנדב להוציא את הכלב של השכנה הקשישה לטיול פעם ביום.
- אם התחביב הוא כדורגל, ניתן לארגן הפסקה פעילה בבית הספר בו ילדים תורמים שני שקלים ומקבלים הזדמנות לבעוט לשער. את הכספים ניתן לתרום לעמותה שעוסקת במישהו שחשוב לך.

תיעוד

רושמים במרכז פוסטר "יוצרים שינוי" את הכוחות של חברי הקבוצה

להשתמש בכישורי לטובת האחר

מס'	10 דברים שאהובים עלי	דברים שעשיתי השבוע	דברים שאני אוהב/ת לעשות עם חברים	דברים שעולים כסף	דברים שהורי לא יודעים שאני עושה	דברים שאני מוכשר/ת בהם
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

דפים מודפסים
של הנספח,
פתקים, ציפים,
קערה/כובע

"בינגו חברים"

נושא השיעור

להכיר את עצמי והקבוצה

מטרת השיעור

לטפח אמפתיה והכרות עם האחר - לגלות את המשותף והשונה בין חברי הקבוצה וכמה אנחנו יודעים ולא יודעים על האחר.

הוראות הפעלה

הכנה: מכינים ומדפיסים את כרטיסיית הבינגו והפתקיות בהתאם לגרסת המשחק. וכן לוח קבוצתי גדול.

אפשרות משחק ראשונה

- מכינים לוח אחד לכל משתתף.
- מבקשים מכל משתתף לרשום את שמו במשבצות עם היגדים שנכונים לגביו.
- מבקשים מהמשתתפים להסתובב בחדד ולהחתיים את החברים במשבצות שיש להם במשותף.
- מציבים את הלוח הקבוצתי הגדול במרכז החדר ומבקשים מכל אחד לחתום את שמו בהתאם להיגדים שלהם.

אפשרות משחק שנייה

- מכינים לוח אחד לכל משתתף.
- מכינים את כל אחד מההיגדים על פתק קטן.
- מחלקים לכל משתתף כ-10 ציפים.
- מקריאים כל היגד בקול רם ומבקשים מכל משתתף שההיגד מדבר אליו להכריז בינגו ולשים ציף בריבוע המתאים.
- הראשון שמגיע ל-10 ריבועים מלאים צריך להגיד "בינגו חברים" ולהציג את ההיגדים שלו וכן הלאה.

אפשרות משחק שלישית

- מכינים את כל אחד מההיגדים על פתקים נפרדים כפול 3, מערבבים ומחלקים אותם באופן שווה בין המשתתפים.
- מבקשים מהמשתתפים לחלק את ההיגדים למי שנראה להם שההיגד הכי מתאים להם.

בסוף המשחק (בכל אחת מאפשרויות המשחק) דנים ומשתפים:

מה גיליתם על עצמכם? מה גיליתם על אחרים? מה יש לכם במשותף עם הקבוצה? במה גילתם שאתם שונים? כמה הכרתם את החברים קודם לעומת עכשיו? האם הופתעתם ממה שהם?

תיעוד

לשמור את הלוחות ולתעד את התובנות

"בינגו חברים"

חובש/ת קסדה על אופניים	מנגן/ת בגיטרה	שם/ה לב כשמישהו מסתפר	מבלה הרבה בפייסבוק	אוהב/ת לגלוש
אוהב/ת לישון כל השבת	אני צמחוני/ת	יודע/ת לעשות קסמים	טוב/ה במתמטיקה	משתמש/ת בפלאפון בזמן השיעור
אין לי פלאפון	חלק ממשפחה גדולה, 4 ילדים ומעלה	אוהב/ת את הביטלס	כותב/ת שירים	קורא/ת ספרי מדע בדיוני
אני מתנדב/ת	רואה את האח הגדול	חסכתי פעם למשהו שמאוד רציתי	עובד/ת בחופש הגדול	חוצה לפעמים את הכביש לא במעבר חציה
אוהד\ת ברצלונה	לא רואה טלוויזיה בכלל	לובש\ת מותגים	בתנועת נוער	אוהב/ת לבשל
יש לי כלב	אני אח/ות בכור/ה	הייתי בחו"ל	אוהב/ת לפתור תשבצים	אוכל/ת אצל סבא וסבתא כל יום שישי

נושא השיעור

להכיר את עצמי והקבוצה

מטרת השיעור

טיפוח ביטחון ודימוי עצמי - למפות את הכישרונות ותחומי העניין של הקבוצה; לגלות את הדברים המשותפים לנו ולחשוב באופן יצירתי כיצד להשתמש בכוחות הללו לטובת הפרויקט.

הוראות הפעלה

- מחלקים דפים ומבקשים מהמשתתפים לצייר בראש הדף משהו שמסמל אותם.
- מתחת לסמל רושמים שלושה דברים שאתם טובים בהם ואוהבים לעשות אותם. זה יכול להיות תחביב או כישרון או תכונה אישית שאתם גאים בה.
- מדביקים את כל הדפים על לוח לבן.
- מזמינים את המשתתפים לשרטט קווים המחברים בין כישרונות משותפים ותחומי עניין משותפים.
- מבקשים מכל משתתף לספר מה הסמל שבחר ולספר עליו.
- ממפים את המבוך ועורכים רשימה של הכישרונות, המיומנויות והמאפיינים הקיימים.
- דנים בשאלות: כיצד ניתן לגייס כישרונות אלו להרחבת הפרויקט? ומה כל אחד גילה על עצמו וחבריו.

תיעוד

לצלם את הלוח ולערוך רישום של הכישרונות המשותפים

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

20 דק'

בלוני לייטקס צבע
אחיד מלאים
בהליום, מרקרים
שחורים

"בלונים"

נושא השיעור

להכיר את עצמי והקבוצה

מטרת השיעור

עבודת צוות - להדגים באופן חוויתי את היתרונות בעבודת צוות.

הוראות הפעלה

- מפזרים את הבלונים בחדר.
- מבקשים מכל אחד/ת לקחת בלון ולרשום עליו את שמו/ה.
- משחררים את הבלונים לתקרה.
- מבקשים מהמשתתפים למצוא את הבלון עם שמם.
- מודדים זמן.
- חוזרים על הפעילות שוב אך הפעם מבקשים מכל אחד/ת לקחת בלון ולהעבירו לאדם ששמו רשום עליו ומודדים זמן.
- מנהלים דיון: מה לקח יותר זמן? מה ניתן ללמוד מזה?

תיעוד

לצלם את הפעילות ולרשום את התובנות במחברת "יוצרים שינוי"

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

פתקי העבר את זה
הלאה ראה רעיונות
בנספח, מיכל לפתקים
(כל פתק יופיע לפחות
פעמיים)

"מילה טובה"

נושא השיעור

להכיר את עצמי והקבוצה

מטרת השיעור

להתאמן בפרגון וראיית הטוב בי ובאחר.

הוראות הפעלה

- מושיבים את המשתתפים במעגל ומניחים את מיכל הפתקים במרכז.
- כל אחד בתורו מוזמן לקחת פתק ולשבת לחשוב למי היה רוצה לתת אותו.
- מחלקים את הפתקים אחד לשני לפי הבחירה.

שאלות לדיון:

- איך זה מרגיש לקבל פתק פרגון?
- האם יש מישהו שלא קיבל בכלל?
- האם אתם נהנים לפרגן?
- כמה מחמיאים לכם ביום יום? על מה? מתי?

פעילות המשך:

- מכינים סט של פתקים לכל משתתף ומציעים להם לחלק אותם במשך היום לאנשים שהם פוגשים.
- מתעדים את התגובות ומשתתפים בקבוצה את החוויות ו...המשיכו להעביר את זה הלאה, בהרגל!

תיעוד

לצלם את הפעילות ותגובות המשתתפים

"מילה טובה"

- ✓ בן אדם נחמד
- ✓ יש לי מה ללמוד ממך
- ✓ נעים להכיר
- ✓ תמיד מתלבש יפה
- ✓ מתלבשת יפה
- ✓ הייתי רוצה לרקוד כמוך
- ✓ הייתי רוצה לצייר כמוך
- ✓ הייתי רוצה לשחק כדורסל טוב כמוך
- ✓ הייתי רוצה לשיר טוב כמוך
- ✓ הייתי רוצה להיות תלמיד טוב כמוך
- ✓ הייתי רוצה לדעת לדבר אנגלית כמוך
- ✓ הייתי רוצה להכיר אותך יותר טוב
- ✓ את מצחיק
- ✓ את מצחיקה
- ✓ את תמיד מוכנה לעזור
- ✓ אתה תמיד מוכן לעזור
- ✓ בן אדם חברתי
- ✓ בן אדם שמקשיב
- ✓ למדתי ממך משהו
- ✓ כיף לטייל איתך
- ✓ כשיש לי בעיה אני אפשר לדבר איתך
- ✓ יש לך חיוך מקסים
- ✓ בן אדם חיובי
- ✓ כיף שאת בבית הספר איתי
- ✓ כיף שאת בבית הספר איתי
- ✓ יש לך מה להגיד
- ✓ בן אדם טוב
- ✓ טוב בספורט
- ✓ כולם אוהבים אותך
- ✓ יש לנו הרבה במשותף
- ✓ דוגמא אישית
- ✓ מנהיג טבעי
- ✓ מוכן לעזור תמיד
- ✓ מתחשב
- ✓ מתחשבת
- ✓ אדם שמאיר את החדר
- ✓ אף פעם לא משעמם איתך

45 דק'

איור של מגן
כלי כתיבה,
טושים וצבעים

"כוחות הביטחון"

נושא השיעור

איתור כישורים וכוחות וטיפוח ההון האנושי של הקבוצה

מטרת השיעור

לזהות ולהבליט את החוזקות והיכולות של כל אחד מהילדים.

הוראות הפעלה

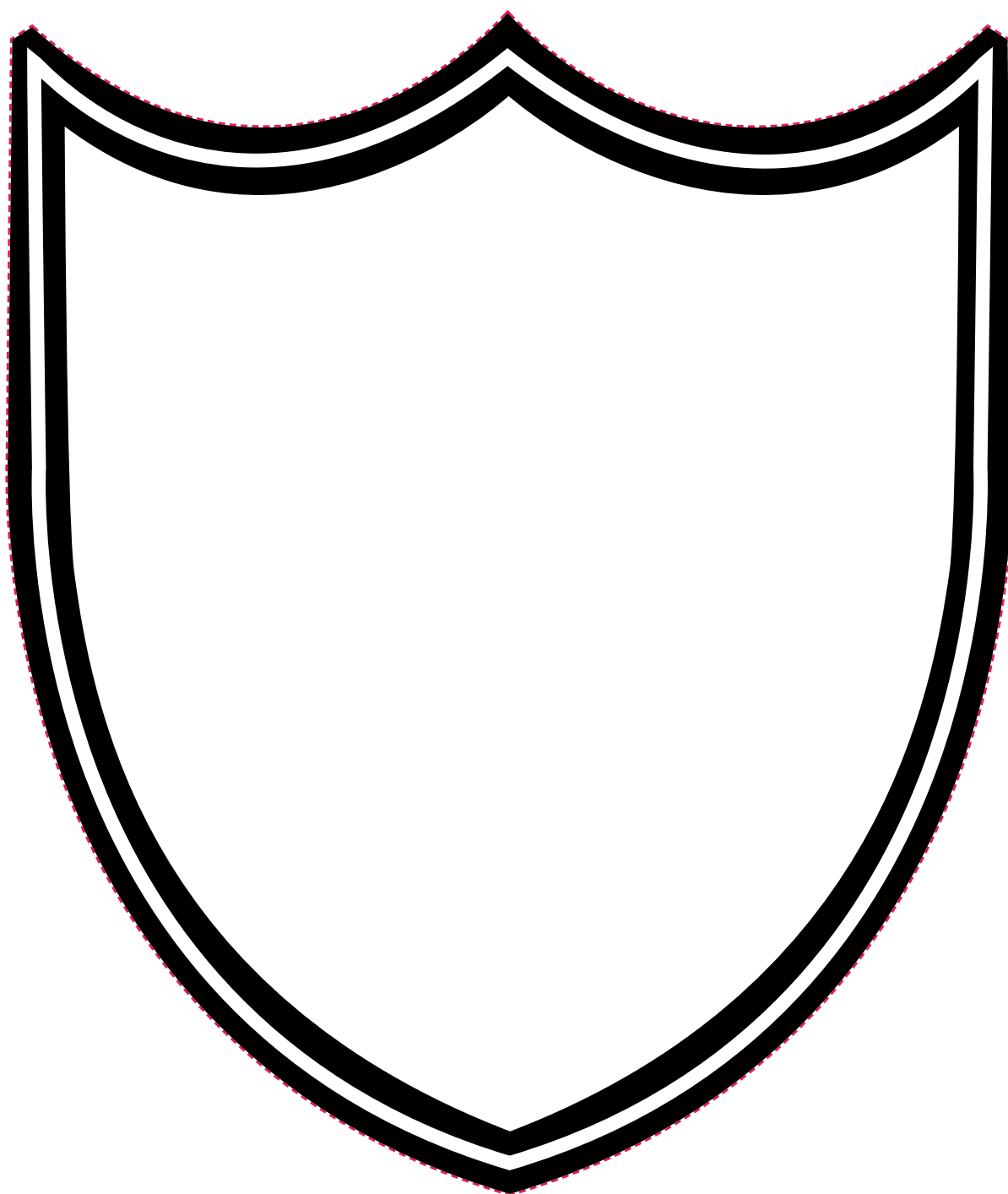
1. מקרינים את הסרטון "מה הכוח המיוחד שלי" לילדים.
2. מבקשים מהילדים לשתף את הקבוצה בכישרונות ובחוזקות שיש להם, למשל: לשחק כדורגל, לגדל בעלי חיים, לאפות, לצייר, שמחת חיים, חוש הומור, לסדר ולארגן או לעזור לאחים קטנים.
3. מבקשים מכל אחד לצייר בתוך המגן ציור המשקף את "כוח העל" שלו. מנהלים דיון: איך יכול "כח העל שלי" לתרום למישהו או לסייע במצב מסוים.

תיעוד

רושמים במרכז פוסטר "יוצרים שינוי"
את הכוחות של חברי הקבוצה.

”כוחות הביטחון”

מתאים לגילאי: יסודי

25 דק'

כרטיסי פעולה
(נספח), מוזיקה,
מדבקות פרס

"בינגו ריקודים ופעולות"

נושא השיעור

להכיר את עצמי והקבוצה

מטרות השיעור

טיפול בביטחון ודימוי עצמי - להדגיש באמצעות משחק את היכולות שיש לכל אחד.

הוראות הפעלה

- מדפיסים מבעוד מועד את הנספח המצורף בגודל A3.
- גוזרים את הכרטיסיות.
- שמים את הכרטיסים הקטנים בכוס.
- מחלקים את כרטיסי הפעולה הגדולים בין המשתתפים.
- משמיעים שיר במהלכו המשתתפים מתחילים לרקוד כשהם אווזים את הכרטיסים הגדולים בידם.
- כשהמוזיקה נעצרת, מזמינים בכל פעם משתתף אחר להגריל כרטיס קטן מהכוס ולהדגים ללא מילים את הפעולה המצוירת על הכרטיס.
- מי שזיהה את הפעולה המוצגת כזו שיש לו בכרטיס הגדול מכריז על כך ושניהם זוכים במדבקת פרס.
- אחרי כל סיבוב המשתתפים מחליפים ביניהם את הכרטיסים וממשיכים במשחק.

תיעוד

מצלמים את הילדים משחקים ורוקדים

"בינגו ריקודים ופעולות"

מתאים לגילאי: יסודי

45 דק'

לוח מקצועות
(נספח), סלוטייפ, כלי
כתיבה

"משחק המקצועות"

נושא השיעור

להכיר את עצמי והקבוצה

מטרות השיעור

טיפול ביטחון ודימוי עצמי - לזהות את כוחות העל של בעלי מקצוע שונים

הוראות הפעלה

- מורידים את קובץ לוח המקצועות מהנספח וגוזרים כל דמות בנפרד.
- תולים את הדמויות על הלוח.
- מזמינים את המשתתפים ללוח ומנחים אותם לרשום על דף איזו מקצוע היו בוחרים להיות מבין הדמויות.
- מורידים את הדמויות מהלוח ומכינים אותן בערימה עם הפנים מטה.
- מזמינים משתתף לבחור כרטיס בלי ולהראות לשאר הקבוצה ולהציג את הדמות בפנטומימה.
- מי שמנחש ומזהה את הדמות כדמות שהוא בחר מרים את ידו.
- אם זה אכן נכון, עליו לספר מה הכוח המיוחד של אותה דמות בעיניו ולמה בחר בה.
- עכשיו אותו משתתף בוחר את הכרטיס הבא והמשחק ממשיך עד שכל הכרטיסים נבחרו.
- יושבים בקבוצות לפי המקצועות שנבחרו ומכינים סמל שמייצג את הכוח של אותה דמות.

תיעוד

לצלם את הפעילות ולתעד את הכוחות העולים מהקבוצה

"משחק המקצועות"

45 דק'

כלי כתיבה,
ניירות וטושים

"בתפירה אישית"

נושא השיעור

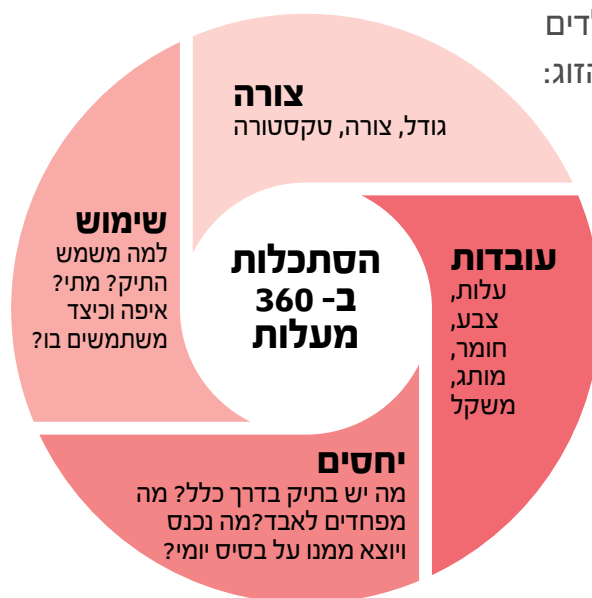
אמפתיה

מטרת השיעור

לתרגל חשיבה לצרכי האחר והבנתם.
עיצוב פתרון בהתאם לצורך.

הוראות הפעלה

1. מחלקים את הילדים לזוגות.
2. מקציבים 5 דקות לתכנון תיק בית ספר האידיאלי לבן/בת הזוג.
- *** אסור לדבר!
3. לאחר שכולם סיימו כל אחד משתף מה הוא תכנן ולמה.
4. בשלב הבא מנחים את הילדים לראיין אחד את השני (לפחות 5 דקות) כדי להבין מה חשוב לבן/בת הזוג בתיק.
5. נעזרים במודל המצורף שסייע לילדים להבין לעומק את הצורך של בן/ת הזוג:

6. בהתאם לידע החדש שצברו מבקשים מהם לתכנן שוב את התיק האידיאלי עבור בן/בת הזוג.
7. דנים בתובנות שעלו: איך התיק שונה מזה שתוכנן בהתחלה? מה השתנה ולמה? מה למדתי על עצמי?

*ניתן להפוך את הפעילות לפעילות יצירה עם בניית התיק האידיאלי מחומרים ממוחזרים.

תיעוד

מצלמים את לוח הממצאים והתובנות מהתרגיל ואת תערוכת הציורים או הדגמים של התיק האידיאלי.

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

לוח וכלי כתיבה

**איזו מתנה תתנו לעולם
כשתצאו ליצור שינוי?**

"מתנאותון"

נושא השיעור

אמפתיה

מטרות השיעור

הבנת הצורך של האחר.

הוראות הפעלה

• מתחלקים לקבוצות קטנות של 4-8 משתתפים.

• בכל קבוצה עורכים דיון בסבב ומשתפים:

○ מה המתנה הכי טובה שקבלתם?

○ מה המתנה הכי מאכזבת שקבלתם?

• מתכנסים ודנים במה למדנו מהתרגיל?

המתנה הכי טובה היא בדרך כלל:

○ לא חפץ

○ מתקשרת לרגש/רגשות

○ מתחשבת

○ מפתיעה

○ באה באריזה מיוחדת

○ מביעה מאמץ

○ באה בזמן

המקבל מרגיש:

○ רצון להחזיר טובה

○ מעריך את הנותן

○ מחכה למתנה הבאה

○ מוערך

המתנה הכי מאכזבת היא בדרך כלל:

○ לא מתחשבת

○ מגיעה מתוך חובה

○ ללא מאמץ

המקבל מרגיש:

○ מעוצבן

○ לא מרגיש רצון להתאמץ עבור הנותן

○ עושה את עצמו מרוצה

תיעוד

לצלם את קבוצות הדיון והלוח

45 דק'

מחשב
ומקדן,
מטפחת

"הליכה על עיוור"

נושא השיעור

אמפתיה

מטרת השיעור

טיפול אמפטי - העמקת הבנת המושג אמפתיה דרך סרט וחוויה.

הוראות הפעלה

- מקרינים למשתתפים את הסרטים המצורפים [קירן ביר סת'י מדברת על אמפתיה](#), [איך מרגיש העולם לנכים](#), [אינסיין](#)
- מחלקים את המשתתפים לזוגות - אחד עיוור (קשרו לעיניו מטפחת) אחד מוביל ומנחים אותם לפי ההנחיות הבאות:
 - מטיילים בסביבה ומנחים את "העיוור" לאן ללכת ומתארים בדיוק מה רואים ומה קיים בסביבה.
 - מתארים את התהליך באופן מפורט.
 - מחליפים תפקידים לאחר מספר דקות.
 - שומעת בתובנות: איך זה מרגיש לסמוך על מישהו אחר שיוביל אותך מבלי להיפגע? איך הרגשתם להיות העיניים של אדם אחר? האם ראיתם דברים שקודם לא שמתם לב אליהם?
- עורכים מפגש בו משתתפים באיך זה הרגיש להוביל לעומת להיות מובל.
- מבקשים מהמשתתפים לראיין אחד את השני או לאתר אדם אחר ולנסות "להיכנס לנעליו".
- עורכים מפגש בו המשתתפים משתפים במה הם למדו על האחר ומה הם למדו על עצמם.

תיעוד

לצלם את הפעילות ולתעד את התובנות של המשתתפים

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

כרטיסי מצב
ומדבקות מקשיבים
מהלב (נספח)

"להקשיב עם הלב"

נושא השיעור

אמפתיה

מטרת השיעור

לפתח אמפתיה מתוך התבוננות בכרטיסי מצב.

הוראות הפעלה

- מדפיסים את הכרטיסים והמדבקות מבעוד מועד ופורשים את כרטיסי המצב בפני המשתתפים על שולחן או על הרצפה.
- מבקשים מהילדים לבחור תמונה אחת שמדברת אליהם.
- מבקשים מכל משתתף לספר מה לדעתו מרגישה הדמות המופיעה בתמונה.
- כל אחד מתבקש להעלות רעיון של איך הם יכולים לשפר או ליצור שינוי באחד מהמצבים שבחרו.
- פרס! מדבקות מקשיבים מהלב (לגילאי יסודי ראה נספח).

תיעוד

לצלם את המשתתפים והמשחק

"להקשיב עם הלב"

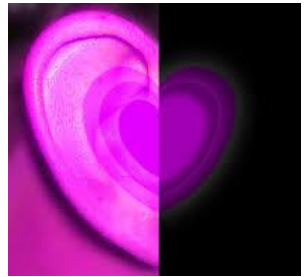
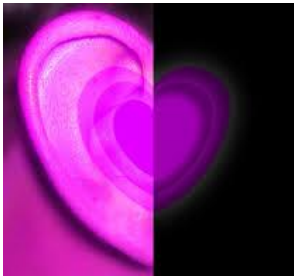
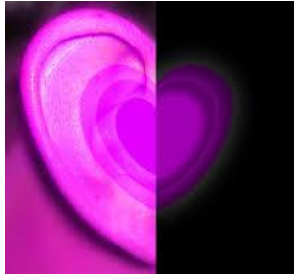

45 דק'

פאזל אחד של 6
חלקים לכל
משתתף

"פאזל בנתינה"

נושא השיעור

אמפתיה

מטרת השיעור

טיפול אמפטיה - פיתוח מיומנות בהבנת הצרכים של האחר - מה הצורך ומה יש לי לתת.

הוראות הפעלה

הכנה: מכינים את הפאזלים מראש. פאזל אחד לכל משתתף. מדפיסים וגוזרים אותם בהתאם לנספחים.

- מחלקים את המשתתפים ל-4 קבוצות מקסימום 6 משתתפים בקבוצה.
- כל צוות מקבל מספר פאזלים כמספר המשתתפים.
- כל משתתף מקבל 2 חלקים של פאזל אחד (כל משתתף מקבל 2 חלקים של פאזל שונה).
- את יתרת החלקים מחלקים באופן שווה ואקראי בין שאר חברי הצוות.
- מנחים את המשתתפים להרכיב את הפאזלים, תוך שמירה קפדנית על שני כללים:
 1. אסור לדבר.
 2. מותר רק לתת חלקים לאחר - אסור לבקש מאחר או לקחת ממנו חלק שהוא לא נתן לך.
 3. כשמסיימים מרימים יד.

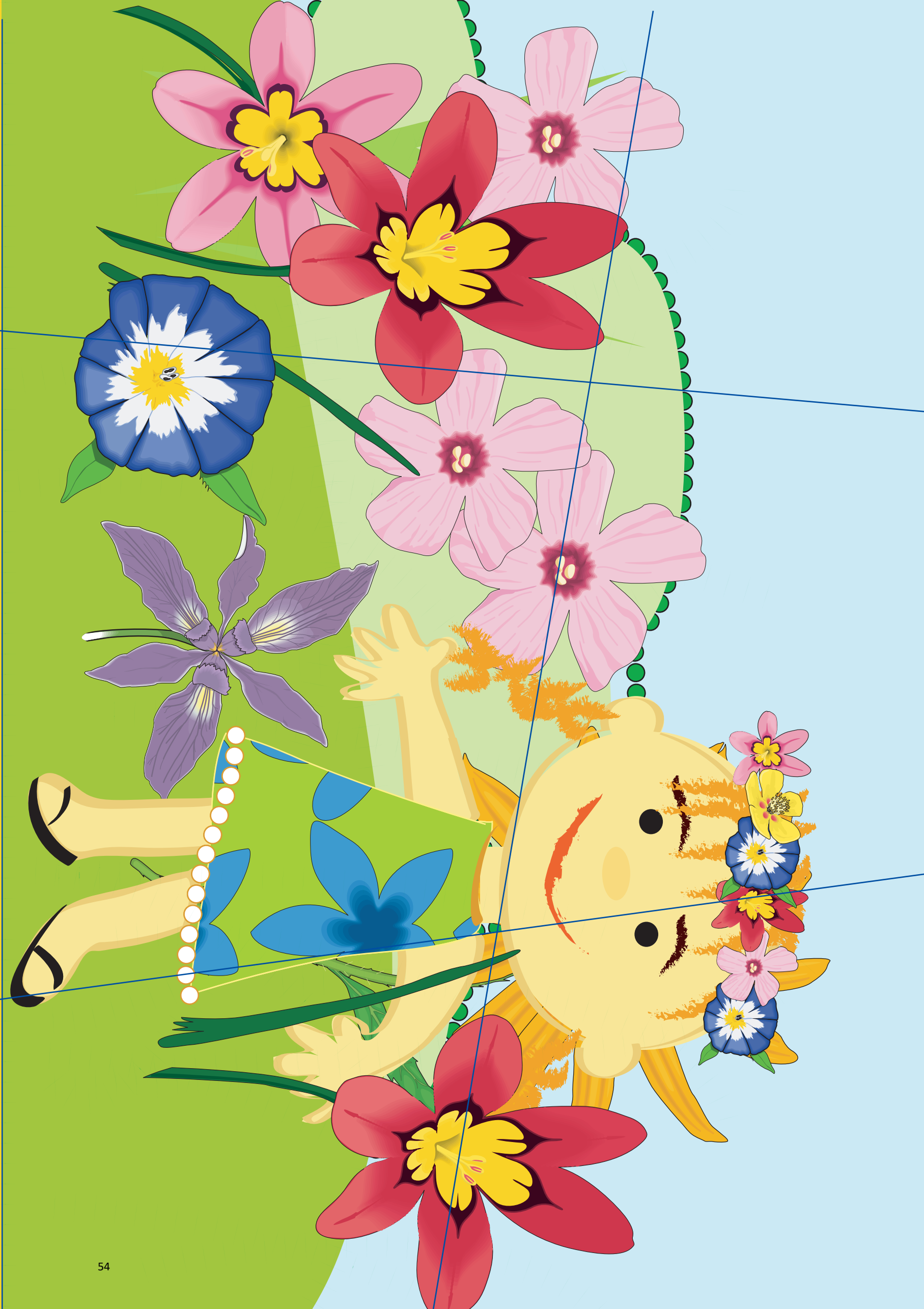
נקודות לדיון:

- האם באופן אוטומטי נוצרה תחרות בין משתתפי אותה הקבוצה? מדוע?
- תאר את התחושה להרגיש נזקק בשעה שאחרים כלל לא רואים מה אתה צריך?
- מה יותר נעים: לתת או לקבל?
- לאיזה מצבים מקבילה החוויה שעברתם?
- מה גיליתם על עצמכם? מה גיליתם על אחרים? מה יש לכם במשותף עם הקבוצה? במה גילתם שאתם שונים? כמה הכרתם את החברים קודם לעומת עכשיו? האם הופתעתם ממה שהו?

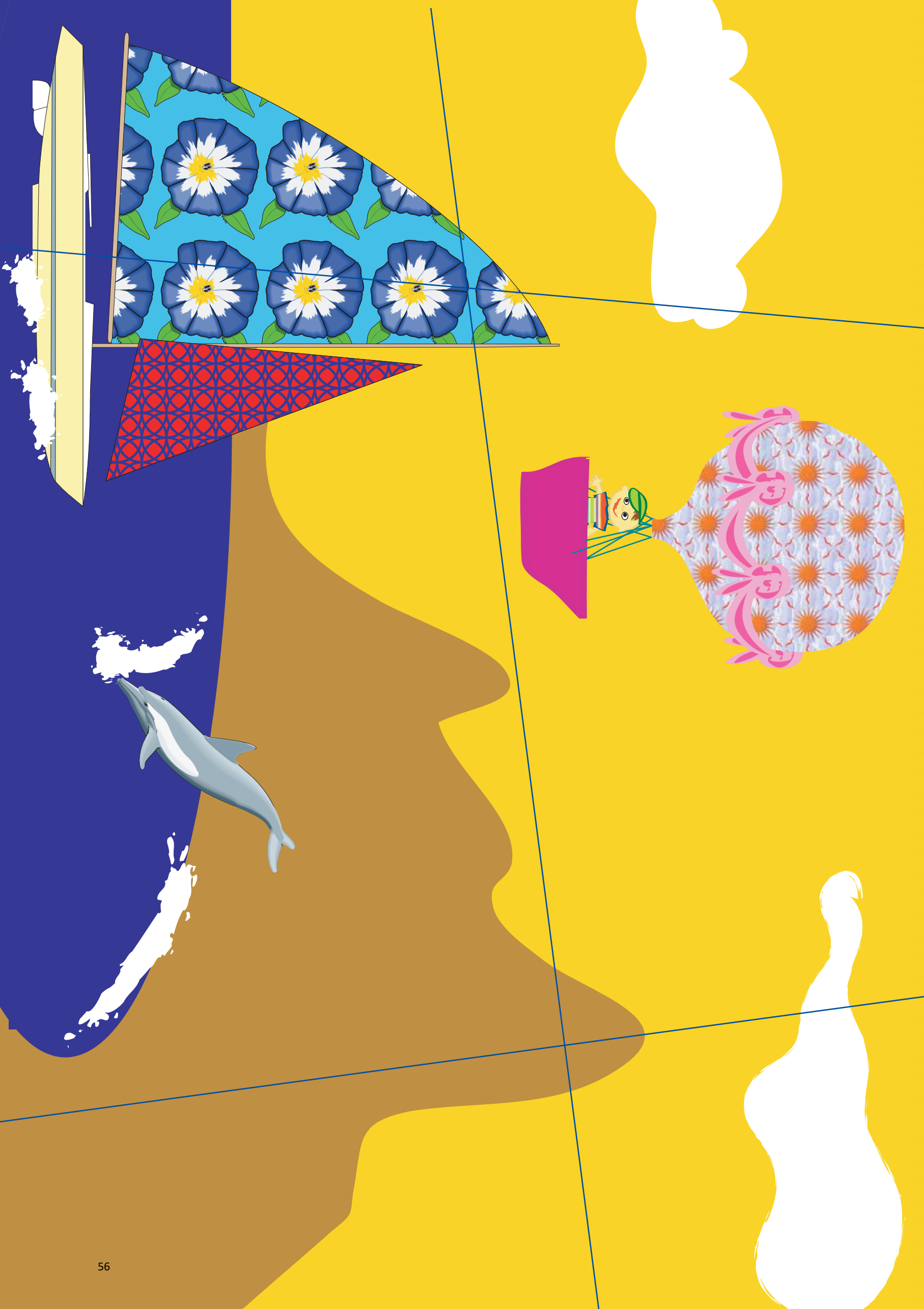
תיעוד

לצלם את הפעילות ולתעד את התובנות

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

חבל לקשירת רגליים,
קוביות משחק/לגו, כיסויי
עיניים

"תחרויות פרה-אולימפיות"

נושא השיעור

אמפתיה

מטרות השיעור

טיפול אמפטי דרך משחקים המבוססים על "מוגבלויות" על מנת לעורר רגישות לאחר.

הוראות הפעלה

• תחרות 3 רגליים

- מחלקים את המשתתפים לזוגות.
- קושרים את רגל ימין של אחד מבני הזוג לרגל שמאל של השני.
- מעמידים את הזוגות בשורה.
- מנחים אותם לרוץ למטרה.

• פיסול על עיוור

- מחלקים את המשתתפים לזוגות.
- מחלקים לכל זוג קוביות משחק (לפחות 15) וכיסוי עיניים אחד ומבקשים ממשתתף אחד לבסות את עיניו.
- על המשתתף השני להנחות את המשתתף ה"עיוור" לבנות דגם בהתאם להוראותיו.
- מבקשים מהמשתתפים להציג את הדגמים ולדווח על החוויה של שניהם.
- חוזרים על התהליך כשבני הזוג מחליפים תפקידים.

עוד הצעות: מרוצי שליחים עם יד קשורה, כיסוי עיניים, הליכה לאחור, הליכה בחיבור רגליים

- דנים במליאה לגבי החוויה שעברו, התובנות וההשלכות לחיים האמתיים (מה קורה במציאות שכזאת).
- מקרינים את הסרטון הבא לשם הדגמה - [הזדהות עם בעלי מוגבלויות](#).
- שואלים אותם אמפתיה מהי?
- מקרינים את הסרטון הבא - [סומסום מהי אמפתיה?](#) ומבקשים מהם להסביר עכשיו, לאחר שצפו בסרטון, מהי לדעתם אמפתיה. מעודדים אותם לתת דוגמאות מהחיים שלהם.

תיעוד

לצלם את הפעילות ולתעד את הדוגמאות העולות מהמשתתפים

45 דק' 2*

לוח, ניירות,
כלי כתיבה,
פתקים דביקים

"האם אני תלמיד 10?"

נושא השיעור

טעימה מתהליך יוצרים שינוי תוך הסתכלות על הפרופיל שלי כ-"תלמיד"

מטרת השיעור

לתרגל את תהליך יוצרים שינוי ולעצב פרופיל אידיאלי כתלמיד בתהליך של חשיבה עיצובית

הוראות הפעלה

"להרגיש" - הגדרת נושא

1. מחלקים לכל תלמיד 10 פתקים דביקים.
2. רושמים על הלוח: **האם אני תלמיד 10?**
3. מנחים את הילדים לחשוב על "מה זה תלמיד 10?" ורושמים כל תכונה, התנהגות, יכולת ודעה על פתק אחר.
4. מדביקים את הפתקים על הלוח.
5. מזמינים את הילדים לארגן את הפתקים על הלוח לפי קטגוריות כגון: ציוד, הקשבה, שעורי בית וכו'.
6. בהצבעה, בוחרים רשימה של 5 התכונות/ התנהגויות/ יכולות הכי חשובות להגדרת 'תלמיד 10'.
7. כעת מנחים את הילדים לדרג את עצמם מ 1-10 בכל קטגוריה.

"לדמיין" - סיעור מוחות

1. חושבים על לפחות 5 יכולות שבעזרתן ניתן לשפר את הדירוג בכל קטגוריות.
2. משתפים את הרעיונות וממיינים אותם לפי קטגוריות, לדוגמא:
הכי פשוט ליישום | הכי יקדם אותנו למטרה | הכי מדליק

"לעשות" - בניית דגמים ופיילוט

1. כל חבר בקבוצה מצייר את קווי המתאר של היד, הרגל שלו ופרצוף סמיילי גדול.
2. רושמים בתוך היד מה ניתן לעשות באמצעות הידיים כדי לפתור את הבעיה. בתוך הרגל מה ניתן לעשות באמצעות הרגליים כדי לפתור את הבעיה וליד פרצוף הסמיילי איך הפה והפרצוף יכולים לפתור את הבעיה. לדוגמא: עומס שיעורי בית
ידיים: לכתוב מכתב למנהל/ת ולבקש להקל את עומס השיעורים, רגליים: ללכת למקום נעים ולהכין שיעורים באווירה אחרת, פה: לארגן קבוצות למידה
3. עורכים דיון, שיתוף וסיכום של הדברים
4. מכינים 'דגמים' הממחישים את הפתרון ומציגים את הדגם לאחרים לקבלת משוב.
5. כפיילוט: בודקים במהלך שבוע את יעילות השינוי ולאחר מכן מדויקים את הפתרון ומישימים.

"לשתף" - רפלקציה ושיתוף

- בוחנים את הצלחת השינויים ועורכים רפלקציה לגבי:
- מידת השיפור בכל קטגוריה | מה עבד הכי טוב? | מה צריך לשפר?

תיעוד

רושמים במחברת "יוצרים שינוי", 3 דברים שאני אעשה אחרת מהיום.

45 דק' 2*

מחשב ומקרן,
סרטון יעדים
גלובאליים של
האו"ם, שלטי
יעדים מודפסים,
דפים וכלי כתיבה

"יעדים גלובאליים, בעיות לוקאליות"

נושא השיעור
איתור ומיפוי צרכים

מטרת השיעור

חשיפה והזדהות עם הבעיות הגלובאליות המרכזיות שהועלו כ 17 יעדים לשיפור ע"י האו"ם ואיתור צרכים מקומיים תוך העצמת קולם של הילדים, טיפוח המודעות לפוטנציאל התרומה שלהם לפתרון בעיות עולמיות ושיתוף סיפורים לוקאליים של הצלחות בזירה העולמית.

הוראות הפעלה

1. מדביקים את השלטים ברחבי החדר.
2. מנהלים שיח בנושא ערך הקול הגלובאלי:
מסבירים לילדים את המונח "גלוקאלי" - שילוב המילים "גלובאלי" אוניברסלי ו"לוקאלי" מקומי. המונח מאפיין את הפעילות המחוברת בין האתגרים העולמיים לבעיות המקומיות שהילדים יעלו.
3. מקרינים את הסרט יעדים גלובאליים של האו"ם.
4. מחלקים לכולם פתקיות דביקות ומנחים את הילדים לבחור יעד אחד שתפס את תשומת לבם במיוחד ולהדביק עליו את שמם.
5. מתארגנים בקבוצות בהתאם ליעדים שבחרו.
6. מנחים את הילדים לשתף בקבוצה מדוע בחרו בנושא זה ולספר על מקרה בחייהם הפרטיים בו חוו את הבעיה באופן אישי.
7. מתמקדים במקרה קונקרטי אחד שעלה בקבוצה, המעסיק את רוב חבריה.
8. מבקשים מהילדים לאפיין את הבעיה כפי שהיא מתרחשת באופן קונקרטי בחייהם: איפה היא מתקיימת? למה? מיהם כל האנשים הקשורים לבעיה? מתי הבעיה מתרחשת? כמה הבעיה רווחת? מהו שורש הבעיה? ולהגדירה.
9. יוצאים ללמוד את הבעיה ברמה הארצית.

תיעוד
רושמים את כל הבעיות שעלו על הלוח ומצלמים.

1 ביעור העוני 	2 אפס רעב 	3 בריאות ואיכות חיים
4 חינוך איכותי 	5 שוויון מגדרי 	6 מים נקיים והיגיינה
7 אנרגיה נקייה וברת השגה 	8 עבודה מכובדת וצמיחה כלכלית 	9 תעשייה, חדשנות ותשתיות
10 להפחית אי-שוויון 	11 ערים וקהילות ברות קיימא 	12 צריכה וייצור אחראי
13 פעילות למען האקלים 	14 חיים תת ימיים 	15 החיים על פני האדמה
16 שלום וצדק ומוסדות חזקים 	17 שותפויות למען היעדים 	

פירוט על כל ה"יעדים גלובליים"-

1 ביעור העוני 	2 אפס רעב 	3 בריאות ואיכות חיים
4 חינוך איכותי 	5 שוויון מגדרי 	6 מים נקיים והיגיינה
7 אנרגיה נקייה וברת השגה 	8 עבודה מכובדת וצמיחה כלכלית 	9 תעשייה, חדשנות ותשתיות
10 להפחית אי-שוויון 	11 ערים וקהילות ברות קיימא 	12 צריכה וייצור אחראי
13 פעילות למען האקלים 	14 חיים תת ימיים 	15 החיים על פני האדמה
16 שלום וצדק ומוסדות חזקים 	17 שותפויות למען היעדים 	

45 דק'

דפים לבנים,
כלי כתיבה
ומדבקות עגולות
או סמיילי

"אנחנו על המפה"

נושא השיעור

מיפוי צרכים

מטרת השיעור

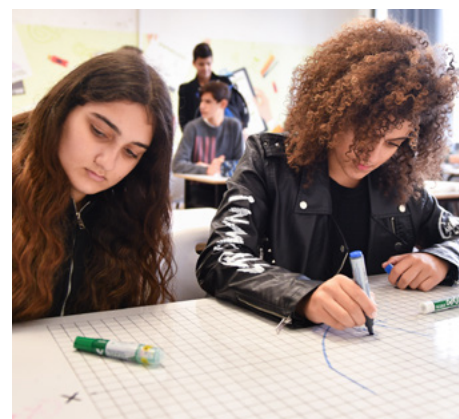
לתרגל התבוננות מקרוב בחוויות יום יומיות כדי לזהות מצבים וקשיים.

הוראות הפעלה

1. מחלקים לילדים דפים לבנים וכלי כתיבה ומבקשים מהם לשרטט מפה של הדרך מביתם לבית הספר.
2. מבקשים מהם לסמן עליה ציוני דרך.
3. מבקשים מהם לדמיין בעיניים עצומות את המסלול ולחפש לאורכו דברים שמפריעים להם ועלולים להוות מפגע או בעיה.
4. מבקשים מהם להדביק מדבקות סמיילי על הנקודות במפה שגורמות להם אושר ומדבקות קריילי (סמיילי הפוך) על המקומות הבעייתיים במפה.
5. עורכים דיון במליאה בה כל אחד משתף את המפה שלו.
6. מבקשים מהילדים לחשוב איך הם היו רוצים לפתור את הבעיה.
7. מנחים את הילדים לקחת את הציורים עמם ולהשוות את מה שהם ציירו עם המציאות ובמפגש הבא עורכים דיון נוסף בממצאים.

תיעוד

רושמים את כל הבעיות
שעלו על הלוח ומצלמים.

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

דפים וכלי כתיבה

"כדורי שלג"

נושא השיעור

איתור, זיהוי ובחירת בעיה

מטרת השיעור

להציף בעיות שונות ומשותפות.

הוראות הפעלה

- מחלקים למשתתפים דפים לבנים וכלי כתיבה.
- מבקשים מכל משתתף לרשום בעיה שמפריעה לו/ה על דף נייר לבן.
- עורכים קרב כדורי שלג. כשאחד המשתתפים נפגע מכדור הוא צריך לפתוח אותו ולכתוב משהו שמפריע לו באותו הנושא. מרכזים את הבעיות שעולות על הלוח.
- רושמים שוב בעיה על גבי הנייר אך הפעם מציעים פתרונות באותו אופן.
- אחרי שלכל בעיה התווספו הרבה פתרונות בוחרים את הבעיות שלהן הגיבו הכי הרבה משתתפים בכדי להתחיל להתייחס אליהם לעומק במהלך דיון קבוצתי.

תיעוד

לשמור את הפתקים ולתעד את הנושאים שעלו

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

עיתונים, מחשבים עם אינטרנט

"עיתונים מרגיזים"

נושא השיעור

איתור, זיהוי ובחירת בעיה

מטרת השיעור

להציף בעיות שונות ומשותפות.

הוראות הפעלה

- מחלקים לכל משתתף עיתון, מקומון או מגזין (בהתאם לגיל המשתתפים) ומבקשים שבזמן שהם מדפדפים יגזרו כתבות המדברות על נושאים המעניינים אותם, נוגעים להם ומעצבנים אותם.
- מחפשים באינטרנט עמותות שמטפלות בנושאים ובעיות שמעניינות אותם. בוחנים כיצד הם בחרו לתת מענה לבעיה שלמענה הוקמה העמותה? וכיצד הם היו רוצים לסייע?
- מכינים רשימה של הנושאים שעולים ומחפשים שותפים בקבוצה שאותו נושא הטריד גם אותם.
- משתפים אחד את השני במה בדיוק מפריע ולמה.
- מנסים לדמיין ולתאר אחד לשני מיהם האנשים המושפעים מהנושא.

תיעוד

לשמור את גזרי העיתונים ולתעד את הנושאים שעלו

90 דק'

בריסטולים, כלי
כתיבה ובקבוק ריק

"אמת או חובה"

נושא השיעור

איתור, זיהוי ובחירת בעיה

מטרת השיעור

אימון בתהליך חשיבה עיצובית בפתרון בעיות - לתרגל תהליך יצירת שינוי בתוך תחום ביה"ס.

הוראות הפעלה

הכנה: מכינים 6-8 בריסטולים בהתאם לנכספח.

- מחלקים את המשתתפים ל 6-8 קבוצות (רצוי קבוצה של עד 5 משתתפים).
- על כל קבוצה לשבת סביב ללוח ולהניח את הבקבוק במרכזו.
- כל אחד בתורו מסובב את הבקבוק.
- על המסובב לפרט בעיה אחת הקשורה לתחום עליו מצביע הבקבוק.
- משחקים מספר סיבובים עד שחברי הקבוצה התייחסו לרוב הנושאים במעגל.
- על הקבוצה לבחור נושא אחד בו הם היו רוצים ליצור שינוי ולצבוע את המשולש הרלוונטי בצבע כלשהו.
- על כל קבוצה להתייחס לארבעת המשימות הרשומות על הלוח ולהשלימן בכתב על הלוח עצמו.
- בשלב הסופי ערכו שיתוף תובנות ורפלקציה - האם אנחנו רגילים להתייחס כך לבעיות? מה מוסיף לנו התהליך? מהן היתרונות וחסרונות של פרוק התהליך?

תיעוד

מצלמים את המשתתפים משחקים במשחק ואת הלוחות המלאים ותולים אותם בביתה

"אמת או חובה"

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

מחשב/פלאפון,
מצלמה

"רשת חברתית"

נושא השיעור

איתור, זיהוי ובחירת בעיה

מטרת השיעור

לתרגל שימוש ברשתות חברתיות כמרכיב חשוב באזרחות פעילה.

הוראות הפעלה

- פותחים יחד עמוד פייסבוק לקבוצה או קבוצת ווצאפ או כל פלטפורמת שיתוף.
- מבקשים מהמשתתפים לצאת לטיול שכונתי עם מצלמה בכדי לצלם דברים שמפריעים להם.
- מנחים אותם להעלות את התמונות לפלטפורמה המשותפת.
- מעודדים את המשתתפים להעיר הערות ולעשות "לייקים" על נושאים שמדברים אליהם.

תיעוד

לשמור את כל התמונות ולהציגם על לוח בכיתה

מתאים לגילאי יסודי

45 דק'

כלי כתיבה,
מספריים, דפים, דפי
"קווה קווה" והוראות
קיפול
מצולמים ומחולקים

"קווה קווה יוצרים שינוי"

נושא השיעור

טעימה מתהליך יוצרים שינוי

מטרת השיעור

לתרגל תהליך חשיבה עיצובית דרך סוגי השאלות
האופייניות לתהליך "יוצרים שינוי".

הוראות קיפול קווה-קווה

1. מחזיקים את הנייר כך שחלקו החלק פונה אליכם ועושים קיפולים בחצי האורך ובחצי הרוחב לסימון בלבד.
2. מקפלים כל פינה של הריבוע כלפי המרכז.
3. הופכים את הנייר ומקפלים כל פינה אל המרכז.
4. מסמנים כמו בשלב 1 את הנייר בחצי האורך וחצי הרוחב.
5. הופכים את הריבוע לצד השני.
6. עכשיו כל מה שנשאר הוא להכניס האצבעות לקיפולי הריבועים הקטנים שנוצרו ולהתחיל לשחק.

הוראות הפעלה

1. גוזרים בהתאם לקווים המסומנים ומקפלים את הנייר לקווה קווה בהתאם להוראות הקיפול.
2. כל ילד בתורו או לחלופין לאחר חלוקת הילדים לזוגות, בוחר מספר וצבע/שלב בתהליך.
3. פותחים וסוגרים את הקווה קווה בהתאם למספר והצבע.
4. מציינים בעיה שקשורה לאותו התחום.
5. פותחים את הלשונית ועונים על השאלה במשולש בהתאם.
6. עוברים למשולש הפנימי ומשלימים את ההיגד בהתאם לבעיה שהועלתה ומשתפים את הכיתה.
7. חוזרים מספר פעמים על המשחק כך שכל משתתף יחווה מספר סיבובים ומגוון שאלות ותחומים.

תיעוד

רושמים במחברת "יוצרים שינוי", באיזו מידה הקשבתי לאחרים?
באיזו מידה אחרים הקשיבו לי?

מתאים לגילאי: יסודי

45 דק'

10 ספרי ילדים, דפים
וכלי כתיבה

"ספרים שמדברים אלי"

נושא השיעור

איתור, זיהוי ובחירת בעיה

מטרת השיעור

זיהוי מצבים והזדהות עם בעיות כפי שמוצגות בספרי ילדים.

הוראות הפעלה

- פורסים ספרים ברחבי הכיתה ומבקשים מהמשתתפים להסתובב ולבחור ספר אחד בה מסופר על בעיה איתה הם יכולים להזדהות.
- מנחים את המשתתפים לצייר תמונה המתארת את אותה בעיה.
- במליאה מזמינים את המשתתפים לספר מה הייתה הבעיה בספר וכיצד היא באה לידי ביטוי בעולמם.

תיעוד

לתעד את הצרכים העולים מהמשתתפים

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

45 דק'

תיעוד כל השיעורים
הקודמים, יומנים
אישיים, פתקים, אטבי
כביסה, חוטים

"בחזרה לעתיד"

נושא השיעור

איתור, זיהוי ובחירת בעיה

מטרת השיעור

בחירת בעיה על ידי סקירת הבעיות שעלו בכל הפעילויות שנערכו עד כה בניסיון לאתר את אילו שהילדים הראו בהם את הכי הרבה עניין.

הוראות הפעלה

הכנה: אוספים את החומרים שהצטברו מכל השיעורים עד כה. קושרים חוטים בין שתי נקודות בחלל החדר.

- מציגים בפני הילדים את מגוון הנושאים שעלו עד כה בשלב ה"להרגיש".
- מבקשים מכל ילד לכתוב על פתק (אפשר כמה פתקים) בעיה שהיו רוצים להתחיל ליצור בה שינוי ותולים את הפתק בעזרת האטבים על החוטים.
- מבקשים מהילדים לעבור בין הפתקים ולארגן אותם לפי נושאים משותפים.
- מתארגנים בקבוצות בהתאם לנושאים.
- ילדים שסביב הנושא שהם רצו בו לא מתארגנת קבוצה מוזמנים לשכנע את הכיתה על מידת החשיבות שלו.

תיעוד

לצלם את הבעיות הנבחרות ולערוך רישום של חברי הקבוצות

45 דק'

פתקים דביקים,
כלי כתיבה
ולוח

"עננים של הבנה"

נושא השיעור

חשיבה עיצובית להבנת הצרכים

מטרת השיעור

לתרגל מיון, איתור והגדרת בעיה והצגתה בפני קהל (תוך חידוד העובדה שלבעיה יש זוויות ודרכים שונות להסתכל עליה).

הוראות הפעלה

1. מחלקים לילדים פתקים דביקים ומבקשים מהם להיזכר ולכתוב את כל הבעיות שעלו בפעילויות האחרונות שהכי נוגעות אליהם. כל בעיה על פתק נפרד. ניתן להיעזר בתיעוד מהפעילויות הקודמות.
2. מבקשים מהם למיין ולארגן את הפתקים לפי נושאים בתוך "עננים", כל ענן יקבל כותרת מתאימה.
3. מבקשים מהם להתחלק לקבוצות לפי נושא משותף, לדון בו ולהציג את הבעיה לפי ההנחיות האלו ונוספות, **לשיקולכם**: עומדים על כסא ומשכנעים לגבי חומרת הבעיה, כל משתתף ממשיך את קודמו | מחברים ושרים שיר על הבעיה | מציגים הצגה על הבעיה | מציגים בפנטומימה את הבעיה | מציירים את הבעיה.

תיעוד

מבקשים מהילדים לתעד במחברת "יוצרים שינוי" את כל החומרים שאספו מהתצפיות, שאלונים, סקרים, מאמרים וראיונות שערכו.

מתאים לגילאי: יסודי ועל יסודי

כ-2 ימי לימודים

בהתאם לצרכי
הילדים בשטח

"אתגר הצל"

נושא השיעור

חקר בעיות

מטרת השיעור

לפתח אצל המשתתפים מודעות ואמפתיה כלפי צוות התחזוקה והשירות של בית הספר שלרוב שקופים בעיניהם ולאפשר להם למצוא פתרונות יצירתיים לשיפור חווית העבודה של אותם עובדים.

מתודולוגיה:

להרגיש - מיהם השקופים? הכירו אותם, סביבת עבודתם ויומם מנקודת מבטם. אילו בעיות גיליתם שהייתם רוצים לפתור או לשפר?

לדמיין - דמיינו פתרונות לבעיה שבחרתם

לעשות - תכננו את הפרויקטים וצאו ליצור את השינוי

לשתף - שתפו את הקהילה, הארץ והעולם בסיפור השינוי

הוראות הפעלה

להרגיש:

בשלב זה המשתתפים מתבקשים להכיר מקרוב את צוות התחזוקה והשירות של בית הספר.

- מבקשים מהמשתתפים להכין רשימה מפורטת של כל אנשי התחזוקה, הניקיון, השמירה, הגינון, המזכירות וכו' של בית הספר ורושמים אותה על הלוח.

- מחלקים את הכיתה לקבוצות כאשר כל קבוצה אחראית על בעל תפקיד אחר ושולחים אותם לערוך תצפית וראיון עם אותו בעל תפקיד בהתאם לנקודות הבאות:

- ✓ מתארים את בעל התפקיד (שם, תפקיד, תיאור כללי)
- ✓ מתארים את סביבת העבודה שלהם
- ✓ מהם כלי העבודה הדרושים לעבודתם
- ✓ מי הקהל איתו הם נפגשים לרוב
- ✓ מיהם באופן אישי? משפחה? מקום מגורים? ילדים? יום הולדת? וכו'
- ✓ כיצד הם מגדיר את תפקידם? מה הקשיים בהם הם נתקלים בתפקידם? ממה הם נהנים בתפקיד? מה חסר להם? לאיזה יחס הם זוכים משאר הצוות? התלמידים? מה הם היו רוצים לשפר בתפקידם?
- עורכים שיחה בה כל קבוצה משתפת את ממצאיה ומרכזים את הדברים על הלוח.

תיעוד

לצלם כל שלב בפעילות ולתעד את הראיונות, התצפיות והמפגש המסכם

נקודות לדיון:

האם יש בעיות משותפות?
האם בעיה מסוימת בלטה במיוחד?
מה למדתם/גילתם שלא ידעתם קודם?

- עורכים הצבעה בכיתה (או כל דרך אחרת) על מנת להחליט על אילו בעיות המשתתפים ירצו לתת מענה.

לדמיין:

בסוף שלב זה יבחרו המשתתפים בפתרונות אותם יוציאו לפועל.

- מדמיינים את השינוי באמצעות ציור, הצגה או פסקה המתארת איך הייתם רוצים לראות את השינוי. משתפים ויוצרים חלום משותף.
- מעודדים את המשתתפים להעלות כמה שיותר רעיונות (לפחות 20) שיכולים לקדם אותם למציאות אותה דמיינו ורושמים הכל על הלוח.
- ממיינים את הרעיונות שעלו ועורכים הצבעה (או כל דרך אחרת) כדי לבחור בפתרונות שנותנים את המענה המיטבי לצורך ושביכולתם להוציא לפועל בעצמם. מאתגרים את המשתתפים להיות נועזים, יצירתיים ואמפתיים. שואלים אותם איך לדעתם הפתרונות שבחרו ישפיעו על בעל התפקיד ובאיזה מידה ומבקשים מהם לדמיין את התגובה וההשפעה.

לעשות:

- בשלב זה המשתתפים מתכננים, מחלקים תפקידים ומוציאים לפועל את הפתרונות שהעלו.
- מבקשים מהמשתתפים להכין, בקבוצות המקור, פרוטוטיפ של הפתרון/ות על ידי בניית מודל, ציור, הצגה, מצגת או תיאור מפורט במילים.
 - מבקשים מכל קבוצה להציג את הפרוטוטיפ ומשאר הקבוצות לתת משוב מכבד.
 - מגבשים ביחד תכנית וחלוקת תפקידים.
 - למלווים את הכיתה בהוצאת הפתרונות לפועל ולא שוכחים לתעד.

רפלקציה:

- עורכים סקר, ראיונות עם בעלי העניין לאמוד את מידת ההצלחה של השינוי.
- משתפים מה למדנו? כיצד השתנה? מה היה טוב? מה ניתן עוד לעשות?
- מכינים סרטון שמספר את הסיפור.

לשתף:

- בשלב זה המשתתפים מפגימים את החוויה שעברו ומשתפים את סיפור השינוי שיצרו.
- מזמינים את כל בעלי השרות וקהילת בית הספר לספר את התהליך מנקודת המבט של כולם.
 - מכינים פופקורן ומקרינים את סרטון הסיכום.

45 דק'

טושים, בריסטולים,
טי-שירט לבן לכל

"יש מפלצת בחצר"

נושא השיעור

חקר בעיות

מטרות השיעור

להדגים כיצד ליצור שאלות חקר איכותיות להבנת הבעיה.

הוראות הפעלה

• להציב היגד או היפותזה

- מחלקים את המשתתפים לקבוצות של עד 6 משתתפים או בהתאם לבעיות שבחרו.
- כותבים משפט מעורר עניין על הלוח הקשור לבעיה שהקבוצה בחרה. לדוגמא: במידה והבעיה היא בדידות ילדים בהפסקה, המשפט יכול להיות "יש מפלצת בחצר".
- כל קבוצה צריכה לשאול 10 שאלות על המשפט ולרשום אותם על גבי בריסטול. למשל בדוגמא הנ"ל: מה המפלצת רוצה? איך היא נראית? האם היא מפחידה? איפה היא מסתובבת? מי מפחד ממנה?

חוקי התהליך:

מעודדים לשאול כמה שיותר שאלות; לא עונים, לא שופטים או דנים בשאלות שהועלו; רושמים כל שאלה כפי שהיא נשאלה

מיון וסיווג שאלות

- לאחר שכולם סיימו לשאול שאלות כל קבוצה בוחרת 5 שאלות ש.....
- ✓ הכי מעניינות אותם
- ✓ הכי חשובות בעיניהם
- ✓ הכי נוגעות למטרת השיעור/לבעיה שלהם
- ✓ הכי יתנו מענה לבעיה
- ✓ הכי דורשות מענה מידי

• לשתף

- כל קבוצה משתפת את רשימת השאלות שלה עם שאר הקבוצות.
- יש לוודא שכל השאלות מנוסחות כשאלות פתוחות, במידה ולא, יש "לפתוח" אותן.

• ציור על גבי חולצת טי

- כל משתתף בוחר בשאלה שהכי מעניינת אותו ורושם אותה על גבי חולצה.
- מסתובבים עם החולצה במהלך היום ורושמים את התגובות.

• רפלקציה:

- דנים בשאלה: מה הערך המוסף ביצירת שאלות לקראת חקר?

תיעוד

לסכם את שאלות החקר והתגובות

מתאים לגילאי: יסודי

45 דק'

מחשב, מקרן,
כלי כתיבה

"חבר חבר"

נושא השיעור

חקר בעיות

מטרות השיעור

להתאמן בניסוח ושאלת שאלות.

הוראות הפעלה

הכנה: כקבוצה מנסחים הרבה שאלות להכרות עם אדם אחר ורושמים אותם על הלוח. לדוגמא: מה אתה אוהב לאכול? מי החבר הכי טוב שלך? מה תרצה לעשות שתהיה גדול? מה התחביב שלך? וכו'.

- בוחרים משתתף מהקבוצה שעומד מול הקהל.
- שואלים בסדר אקראי את שאר הקבוצה שאלה מרשימת השאלות על הלוח. המשתתף הנבחר בוחר משתתף אחר מהקבוצה שיענה עבורו.
- מי שעונה תשובה נכונה ניגש למסך, בוחר פריט מלוח הפריטים ומניח על גבי תמונת הילד. (עושה העתק/הדבק).
- משחקים עד שהדמות "לבושה".
- מנהלים דיון רפלקציה:
 - למשתתף הנבחר: איך זה מרגיש כשמתעניינים בנו, מקדישים לנו תשומת לב, ומכירים אותנו?
 - לקבוצה: האם הכרנו את הילד יותר טוב?
 - מה למדנו עליו שלא ידענו קודם?
 - אילו מהשאלות לימדו אותנו הכי הרבה עליו?
 - אם נרצה להכיר את שומר בית הספר, הספרנית או כל איש/ת שרות אחר שאנו פוגשים יום יום, אילו שאלות יעזרו לנו להכיר אותם טוב יותר?

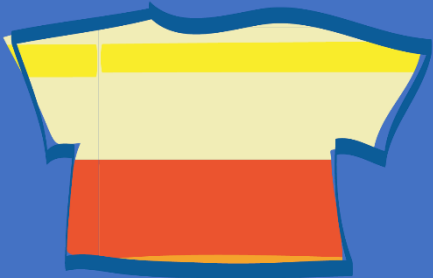
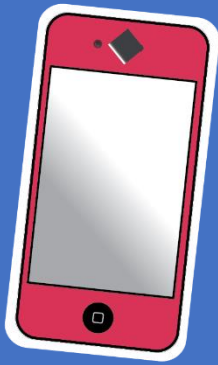
תיעוד

להדפיס את הלוח הגמור ולתלות אותו בביתה

"חבר חבר"

45 דק'

מחשב,
כלי כתיבה

"פה קבור הכלב"

נושא השיעור

ניתוח ממצאים

מטרת השיעור

העמקה בהבנת הבעיה הנבחרת והגדרתה.

הוראות הפעלה

1. לפי הקבוצות שנוצרו סביב הנושא הנבחר שולחים את הילדים לחקור כבלשים את אופי הבעיה.
מנחים אותם בהתאם לשאלות הבאות:
2. מה אנחנו בכלל יודעים על הבעיה? | מדוע הבעיה קיימת? | מי הם האנשים שסובלים מהבעיה? | מתי הבעיה מתרחשת? | מהם הגורמים המרכזיים לבעיה? | כמה הבעיה שכיחה? | דוגמאות שונות של הבעיה.
3. נעזרים במגוון אמצעי חקירה כגון: תצפיות, סקרים, שאלונים, ראיונות, צילומים, קריאה וכו'.
לאחר שכל קבוצה מסיימת לאסוף את הנתונים (ייתכן ויש להקדיש לשלב זה מספר מפגשים) מבקשים ממנה להציג את הבעיה, באופן שהיא בוחרת (מצגת, הצגה, הרצאה וכו').
מכינים תיאור גרפי בסגנון טבלה או תרשים על מנת להבין את המידע שנאסף.

תיעוד

מרכזים את כל המידע שנאסף ומארגנים אותו בגרפים - מה ראיתם?
מה שמעתם? מה הרגשתם? מה הבנתם? מה אתם יודעים?

15 דק'

מחשב,
מקרן

"מעיפים את החומה"

נושא השיעור

הגדרת בעיות

מטרת השיעור

ללמוד כיצד להגדיר באופן קונקרטי את הבעיה בה בחרו הילדים ליצור שינוי.

הוראות הפעלה

1. מקרינים בפני הילדים את הסרט "מעיפים את החומה" ולאחר מכן מקיימים איתם דיון. הסרט הוא מטאפורה לתהליך של יצירת שינוי שמתחיל בזיהוי "החומה", כלומר הבעיה, וממחיש תהליך של "הרמת החומה" כלומר פתרונה.
2. מבקשים מהילדים לענות על השאלות הבאות כדי להגדיר את הבעיה שנבחרה באופן קונקרטי וממוקד שמוביל לכיוון השינוי אותו ירצו ליצור:
3. **מה** הייתה הבעיה של הילדים בסרט? | על **מי** הבעיה השפיעה? | **איפה** התרחשה הבעיה? | **מתי** התרחשה הבעיה? | **איך** הבעיה באה לידי ביטוי בשטח? | **למה** זאת בעיה? | מה היה הפתרון שהילדים בחרו כדי לפתור את הבעיה? | איזו הזדמנות זיהיתם ליצירת שינוי?
4. כעת על הילדים להגדיר באותו אופן את הבעיה בה בחרו ליצור שינוי.

- יש לציין בדיוק מה התוצאה הרצויה ולהגדיר את הבעיה באופן שניתן יהיה לאמוד את השפעת הפתרון שנבחר.
- למשל:** כתוצאה מהזנחה וחוסר מודעות לבטיחות בדרכים (מה?) אנחנו רוצים להפחית את מספר הנפגעים (מי?), באזור בית הספר (איפה?) עד סוף שנת הלימודים (מתי?)

תיעוד

רושמים בפוסטר "יוצרים שינוי", במשבצת "להרגיש" את הגדרת הבעיה. כך שהילדים תמיד יוכלו לחזור אליה בכל שלב כדי לוודא שנשארו צמודים לה.

